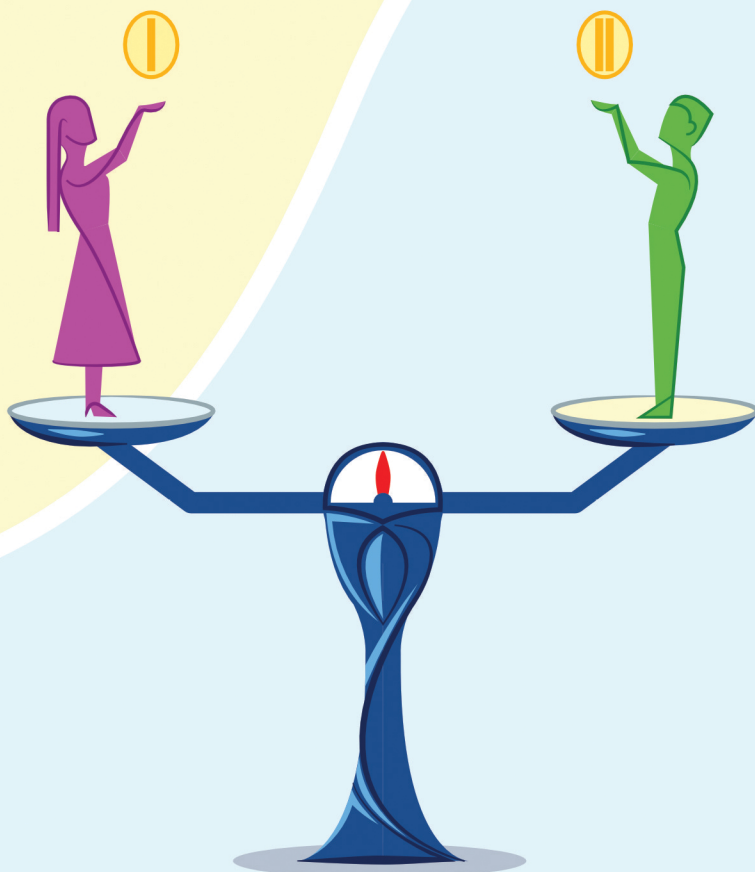

Rezultati analize o jačanju odgovornosti i rodno osetljivih odgovora lokalnih vlasti na krize u tri zemlje Zapadnog Balkana

With funding from

 Austrian
Development
Cooperation

Gender Budget Watchdog Network
for a gender equal region

Sverige

Center for
Research and
Policy
Making

PRIR DA

Rezultati analize o jačanju odgovornosti i rodnoosjetljivih odgovora lokalnih vlasti na krize u tri zemlje Zapadnog Balkana

Ova brošura je izrađena u okviru projekta Gender Budget Watchdog Network u regiji Zapadnog Balkana i Republici Moldaviji uz finansijsku podršku Austrijske razvojne agencije (ADA) i Švedske agencije za međunarodni razvoj i suradnju (SIDA). Stavovi i mišljenja iskazani u ovoj analizi su stavovi i mišljenja partnerskih organizacija Udruženja žena Priroda, Novinari za ljudska prava i Bečejskog udruženja mladih i ne predstavljaju nužno stavove ADA-e ili SIDA-e.

O projektu

Projekat „Jačanje odgovornosti i rodno osjetljivih odgovora lokalnih vlasti na krize u 3 zemlje” su provodile 3 organizacije civilnog društva: Udruženje žena Priroda iz Bratunca-BiH, Bečejsko udruženje mladih, Bečej-Republika Srbija I Novinari za ljudska prava, Skopje- Sjeverna Makedonija. Projekat se provodio u 24 lokalne zajednice/opštine, odnosno u 8 opština u svakoj projektnoj zemlji.

Opšti cilj projekta je Povećanje transparentnosti i odgovornosti za rodnu ravnopravnost i rodno osjetljivih odgovora lokalnih vlasti na krize i klimatske promjene u 3 zemlje Zapadnog Balkana.

Specifični ciljevi:

- Poboljšati i povećati alate za odgovornost i otpornost vlasti u najmanje 24 lokalne uprave iz 3 zemlje Zapadnog Balkana u borbi sa krizama primjenom rodnoosjetljivih i odgovornih politika.
- Povećati kapacitete OCDova u najmanje 24 projektnih opština za korištenje ROB alata i njihovu primjenu u izmjenama politika na rodno odgovoran način, čime će biti povećana vidljivost i prepoznatljivost rada Gender Budget Watchdog Network

Očekivani rezultati:

- Provedeno i publikovano istraživanje sa svrhom da se predstavnicima državnih i lokalnih organa vlasti, OCD-ovima i građanima 3 zemlje zapadnog Balkana i ukupne regije pruži uvid u istraživanjem utvrđene uzročno-posljedične veze između kriza i stanja ravnopravnosti polova, te analizom istraživanja utvrđenim zaključcima i preporukama za mjere (politike vlasti) koje mogu preduprijeti ili smanjiti uticaj kriza na ravnopravnost polova (otpornost na krize); Analiza istraživanja je definisala zaključke i preporuke na osnovu kojih je napravljena platforma za akciju vezana za primjenu ROB alata u cilju rodne ravnopravnosti;
- Povećani kapaciteti 3 projektnih OCD iz 3 zemlje Zapadnog Balkana, članica Gender Budget Watchdog Network za korištenje ROB alata, praćenje i izmjenu politika; poboljšana saradnja za dalje djelovanje u ciljanim zemljama i regionu.
- Poboljšana vidljivost i prepoznatljivost rada Gender Budget Watchdog Network. Proširena mreža/ rad i principi mreže kao i primjene ROB alata na najmanje 24 OCD iz 3 ciljane zemlje.

O metodologiji

Udruženje žena „Priroda” iz Bratunca (BiH), Novinari za ljudska prava iz Skoplja (Severna Makedonija) i Bečejsko udruženje mladih iz Bečeja (Srbija) sprovedli su istraživanje o tome koliko ekonomska kriza utiče na jednake mogućnosti i ravnopravnost polova. Na osnovu analize ispitivanja kreirala se platforma za akciju, sa definisanim koracima za kampanje po zemljama i u regionu.

Aktivnosti istraživanja su bile: postavljanje metodologije, izrada anketnog listića, sprovođenje istraživanja, obrada i publikovanje i davanje preporuke za delovanje na osnovu nalaza istraživanja.

Direktne ciljane grupe istraživanja bile 24 lokalne samouprave u Bosni i Hercegovini, Severnoj Makedoniji i Srbiji (po osam u svakoj), a ukupno 168 predstavnika lokalnih vlasti i ukupno 480 anketiranih građanki i građana, od čega 240 žena iz marginalizovanih grupa. Fokus grupe su sprovede sa predstavnicima 24 opština i isto toliko organizacija civilnog društva, među kojima najviše udruženja žena.

U istraživanju smo pošli od faktora koji bi mogli imati pozitivan uticaj, u ovom slučaju rodno odgovorni budžet. Hipoteza je da na rodnu ravnopravnost u doba krize uticaj imaju sledeći faktori: državne i opštinske politike i prakse, razvijenost ženskih nevladinih organizacija koje rade na aktiviranju građana, demografski i ekonomski faktori. Imajući u vidu raznorodnost ciljanih grupa i korisnika projekta za prikupljanje podataka primenili smo sledeće: Desk analiza stanja u opštini u prethodnih pet godina – koje su krize ključno uticale na opštinu (kovid, nepogode, ekonomska kriza, narastajuće siromaštvo), šta su socijalni i ekonomski pokazatelji stanja u opštini (da li raste zaposlenost/nezaposlenost, da li je porastu ili stagnira broj prijava za nasilje u porodici, šta je sa maloletničkom delikvencijom) i da li opština ima razvojne projekte i programe (da li finansira preduzetništvo, programe u poljoprivredi, da li odvajava novac za edukaciju,

da li dodatno ulaže u zdravstvo i obrazovanje i na koji način); Fokus grupe sa donosiocima odluka u opštini i ključnim ljudima koji treba da pokažu da li načelnice/ci opštinskih uprava, osobe zadužene za privredu i predstavnici mehanizama za rodnu ravnopravnost razumeju šta je rodno budžetiranje; ispitivanje predstavnika OCD da bi se utvrdilo kako vide dosadašnje intervencije opštine kada su u pitanju budžeti u lokalne politike – da li su one u skladu sa potrebama građana, da li ih opština prilagođava potrebama; Anketa za građanke i građane koja treba da pokažu kako građani/ke percipiraju krizu, da li smatraju da žive u siromašnoj, nerazvijenoj, razvijenoj opštini, šta vide kao ključne probleme građana, znaju li šta finansira opština, kakve programe, šta misle da opština treba da finansira, šta bi bio njihov odgovor na krizu, koje grupe građana i građanki su po njima najugroženije i zašto, da li kriza više pogađa žene ili muškarce i zašto, da li znaju šta je rodna ravnopravnost, da li su čuli za rodno budžetiranje, u kakvoj opštini bi voleli da žive.

O Mreži GBWN

Gender Budget Watchdog Network okuplja 100 organizacija civilnog društva iz sedam zemalja i ima za cilj jačanje uloge OCD kao interesne grupe koja doprinosi povećanju odgovornosti i transparentnosti i poboljšanju upravljanja javnim sredstvima.

Mreža izgrađuje kapacitete OCD u cilju povećanja učešća u procesima kreiranja politika i budžetiranja koristeći izvještavanje i umrežavanje od strane monitora za rodna pitanja. Kako je rodno odgovorno budžetiranje metod plaćanja i trošenja javnog novca u mnogim zemljama, naš rad je relevantan ne samo za region već i globalno. Ne postoji nijedna druga mrežna organizacija koja koristi alate za rodno budžetiranje koja procjenjuje kompatibilnost politika i budžeta sa potrebama muškaraca i žena, tako da je naš rad jedinstven i postoji veliki interes da ga preslikamo u druge regije u kojima trenutno ne radimo. Zato smo nedavno postali aktivna mreža u zagovaranju politika, dijeljenju znanja i informacija na međunarodnom nivou.

Stoga, GBWN program ima za cilj jačanje uloge OCD kao učesnika koji doprinose povećanju odgovornosti i transparentnosti i poboljšanju upravljanja javnim novcem, praćenjem i procjenom uticaja rodni politika i budžeta na rodnu ravnopravnost.

O partnerskim organizacijama

Udruženje žena Priroda iz Bratunca, Bosna i Hercegovina, postoji od 1999. godine sa misijom poboljšanja kvaliteta života žene i porodice. Kroz strateške ciljeve koji se odnose na ekonomsko osnaženje žena, razvoj uz učešće zajednice sa aktivnim uključanjem žena i stvaranje društva jednakih mogućnosti doprinosimo ravnopravnosti polova na lokalnom i regionalnom nivou. Radimo u iznajmljenom prostoru od 50m², tehnički smo solidno opremljeni i u udruženju rade dvije osobe sa aktivnim uključanjem 10-ak volonterki. Još od 2010. smo radili na rodno odgovornom budžetiranju kroz različite edukacije, a 2018. smo zajedno sa UŽ Maja iz Bratunca uspjeli da kroz zagovarački proces u budžet opštine Bratunac uvedemo novu budžetsku stavku za žene žrtve rata koja postoji i danas. Osim ove kampanje smo vodili kampanju za donošenje gender senzibilnih kriterija za izdvajanja iz budžeta za sportske klubove (u skladu sa potrebama sportista i sportistkinja) na području opštine. Uspjeli smo uvesti senzibilne kriterije za dodjelu sportskim organizacijama, ali i uticati na formiranje komisije za sport u kojoj participiraju i žene u sportu, što do tada nije bio slučaj. Takođe, uticali smo na donošenje senzibilnih kriterija za izdvajanje za razvoj preduzetništva, a za izdvajanja za poljoprivredu smo zajedno sa lokalnom upravom donijeli pravilnik sa rodno odgovornim kriterijima. 2022. godine smo radili na donošenju LGAP opštine Bratunac koji je I usvojen u septembru 2022. godine na Skupštini, sa dijelom u kome se podcrtava potreba za daljim senzibiliziranjem budžeta opštine Bratunac.

Bečejsko udruženje mladih BUM, Republika Srbija, odgovara na probleme i potrebe mladih sa teritorije opštine Bečej kroz organizaciju različitih aktivnosti edukativnog, ekološkog, kulturnog, sportskog, humanitarnog i antikorupcijskog karaktera, promociju vrednosti građanskog društva, podizanje nivoa građanskog aktivizma i unapređenje ljudskih prava i sloboda. BUM je osnovan januara 2010. godine i danas broji više od 180 članova uzrasta između 15 i 30 godina. Ciljevi BUM: Bečejsko udruženje mladih je dobrovoljno nepolitičko, neprofitno, udruženje građana, osnovano na neodređeno vreme radi ostvarivanja ciljeva u oblastima izgradnje građanskog društva, omladinskog rada, omladinske politike, formalnog i neformalnog obrazovanja, informisanja, zdravlja, zdravih stilova života, ljudske bezbednosti, borbe protiv korupcije, promocije sporta i sporta za sve, aktivizma, volonterizma, inkluzije marginalizovanih grupa, ravnopravnosti polova, međunarodne saradnje, razvoja preduzetništva i zapošljivosti mladih, mobilnosti, očuvanja kulturnog nasleđa, održivog razvoja i zaštite životne sredine, sa posebnim osvrtnom na mlade. Vizija BUM -a je proaktivno društvo koje odlikuje uređen sistem i kvalitetan život mladih Republike Srbije. Misija BUM -a je poboljšanje kvaliteta života građana/ki na teritoriji Republike Srbije putem društvenog odgovornog delovanja kroz aktivizam, volonterizam, neformalno obrazovanje, informisanje, ekološke, sportske i kulturne aktivnosti. Članovi smo Koalicije za nadzor javnih finansija i Gender Budget Watchdog Network.

Novinari za ljudska prava iz Skoplja, Sjeverna Makedonija, od osnivanja prije više od 20 godina, rade na promociji zaštite prava građana na pristup, ekološke demokratije i smanjenja siromaštva, promocije ljudskog prava na zdravlje, sigurnije životne sredine, poboljšanja kvaliteta života, razvoja demokratije i zalaganja za reformu politike. Ciljevi su da se osigura ekonomska sigurnost za mlade i ravnopravnost polova, jednak pristup vodi i sanitaciji za sve i upravljanje menstrualnom higijenom za devojčice u školama, pristup sigurnim proizvodima i razvoj mladih, promocija SDG-a i implementacija projekata za njihovo postizanje u odnosu na SDG 5, 6 i 12. Članovi organizacije se stalno obučavaju i aktivni su na međunarodnim nivoima implementacije i lokalno umrežavanje sa nacionalni i regionalnim OCD. Pored praćenja rodni budžeta na lokalnom nivou, organizacija se od svog prvog istraživanja 2015. godine aktivno zalaže za institucionalni odgovor na upravljanje menstrualnom higijenom u školama, kao i za poboljšanje uslova (projekti WOMEN 2030, Scorecard o jednakom pristupu vodi i sanitaciji). Zalagali smo se za korišćenje održivih alternativa poput menstrualnih čašica tokom kriza poput Covid-19, kada je UMH bio ozbiljan problem za zdravstvene radnike. U projektu koji je nagradio GBWN, lobirali smo za smanjenje PDV-a na menstrualne proizvode sa 18% na 5%, a naš glavni uspeh je da je rodna porezna diskriminacija također političko pitanje u parlamentarnim i općinskim procesima za postizanje rodne ravnopravnosti i implementaciju ROB-a. Ciljne grupe su Ministarstvo finansija, Ministarstvo privrede, Vlada, žene u parlamentu, mediji, kao i privatni i javni sektor.

Opština Srebrenica - Republika Srpska- BiH

Srebrenica je grad i opština koja zauzima 527 km², ima oko 13 400 stanovnika od čega je 49% muškaraca i 51% žena (Srbi 46,73%, Bošnjaci 52,33%, Hrvati 0,12% i ostali 0,82%). Opština ima u 19 mjesnih zajednica. Budžet opštine za 2024. je iznosio oko 6.530.702 Eura.

Najveći problem po mišljenju anketiranih je nezaposlenost, javni prevoz i nerazvijena privreda.

Opština najviše sredstava iz budžeta izdvaja za finansiranje socijalno ugroženih kategorija, prevoz đaka i ruralni razvoj. U narednom periodu trebalo bi više raditi na razvoju privrede, mogućoj prekvalifikaciji i samozapošljavanju. Iz budžeta opštine se izdvajaju sredstva za porodilje i za vantjelesnu oplodnju, kao jedna od pronatalitetnih mjera. Budžet nije rodno odgovoran i veoma je teško dobiti podatke budžetskih davanja razvrstanih po polu, jer ne postoje ni rodno odgovorni kriteriji za određena davanja.

Analizom ankete je utvrđeno da bi organizacije civilnog društva trebale osim fokusa na svoje ciljane grupe da se fokusiraju na sve stanovnike te da vode zagovaračke kampanje za poboljšanje života građana, te da više učestvuju u javnim raspravama i da imaju zajedničke projekte sa opštinom kako bi unaprijedili kvalitet života u ovoj opštini. Anketirano je stanovništvo Srebrenice iz gradskog i ruralnog područja u podjednakom omjeru.

Građani u najvećem broju nisu zadovoljni mogućnostima koje imaju i smatraju da je kvalitet života žena u Srebrenici lošiji u odnosu na druge opštine. Mišljenje većine je da je kriza pogodila sve stanovnike podjednako.

Polovina anketiranih ne zna koliki je budžet opštine, 20% njih nikada učestvovalo u raspravama o budžetu.

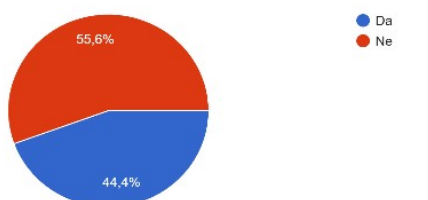
80% ispitanika smatra da opština ne finansira dovoljno programa za najugroženije grupe i smatraju da treba izdvajati više novca za različite grupe socijalnih kategorija kao i za razvoj privrede.

Saglasni su u mišljenju da lokalna udruženja nemaju veći uticaj na lokalne opštinske politike kao i da lokalne NVO zastupaju interese svojih ciljnih grupa. Sa druge strane lokalne ženske NVO su jako puno radile na ekonomskom, društvenom i kulturnom poboljšanju kvaliteta života žena i zasigurno na promociji suživota što je u ovoj lokalnoj zajednici jako bitno.

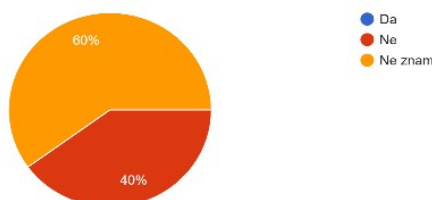
Kada bi bili u prilici zalagali bi se za interese mladih, nezaposlenih i socijalno ugroženih stanovnika.

U vanrednim situacijama smatraju da je presudan plan reagovanja, dobra koordinacija službi i angažovanje svih raspoloživih resursa. Žene, po mišljenju anketiranih, niko ne konsultuje vezano za reakcije u vanrednim situacijama, a one uglavnom tradicionalno preuzimaju brigu o starim, bolesnim i djeci i češće od muškaraca ostaju bez posla. Više od polovine ispitanih se osjeća bezbiježno u svojoj opštini i smatraju da je njihova opština lijepa.

2. Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje?
18 odgovora

10. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena?
20 odgovora

Opština Nevesinje-Republika Srpska- BiH

Nevesinje je opština koja zauzima 923 km², ima 12 542 stanovnika od čega je žena nešto više od 50% (50.28%), a nešto manje muškaraca, koji žive u 17 mjesnih zajednica. Najviše stanovnika se izjašnjava kao Srbi 95.40%, dok je Bošnjaka 4%, Hrvata 0.2% i neznatan postotak ostalih. Budžet opštine za 2024. godinu je iznosio oko 6.496.566 Eura.

Najvećim problemom po mišljenju anketiranih je nezaposlenost, nedostatak investicija, raseljavanje stanovništva i loša infrastruktura.

Opština najviše sredstava iz budžeta izdvaja za finansiranje socijalno ugroženih kategorija, a trebala bi u narednom periodu više sredstava izdvajati za mlade, žene i osobe u ruralnim sredinama. Budžet nije rodno odgovoran i veoma je teško dobiti podatke budžetskih davanja razvrstanih po polu, jer ne postoje ni rodno odgovorni kriteriji za određena davanja.

Anketirano je stanovništvo Nevesinja iz gradskog i ruralnog područja u podjednakom omjeru.

Analizom ankete je utvrđeno da bi organizacije civilnog društva trebale osim fokusa na svoje ciljne grupe da se fokusiraju na sve stanovnike da javno kritikuju rad opštine, da imaju zajedničke projekte sa opštinom, ali i da učestvuju u radu radnih tijela opštine kako bi unaprijedili kvalitet života u ovoj opštini.

Građani u najvećem broju nisu zadovoljni mogućnostima koje imaju i smatraju da je kvalitet života žena lošiji u odnosu na druge opštine. Mišljenje većine je da je kriza pogodila sve stanovnike podjednako, a mlade najviše. Najveći problem im je nezaposlenost, loša infrastruktura i odlazak stanovništva.

Više od polovine anketiranih ne zna koliki je budžet opštine, 25% njih imalo priliku da učestvuje u raspravama o budžetu.

70% ispitanika smatra da opština ne finansira dovoljno programa za najugroženije grupe i smatraju da treba izdvajati više novca za mlade, ljude na selu i različite grupe socijalnih kategorija.

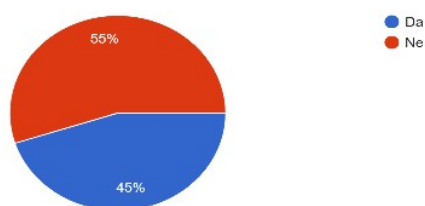
80% je mišljenja da lokalna udruženja nemaju uticaj na lokalne opštinske politike kao i da lokalne NVO zastupaju interese svojih ciljnih grupa i lične interese.

Kada bi bili u prilici zalagali bi se za interese socijalno ugroženih stanovnika, mladih i nezaposlenih.

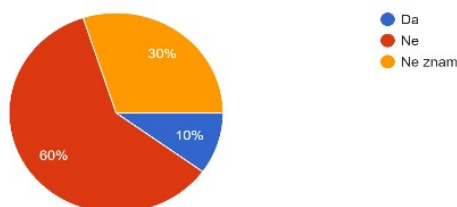
U vanrednim situacijama presudna je dobra koordinacija službi, informisanje građana i plan reagovanja. U takvim situacijama žene tradicionalno preuzimaju brigu o starim, bolesnim i djeci, rade na prvim linijama odbrane i često ostaju bez posla.

Više od polovine ispitanih se osjeća bezbjedno u svojoj opštini i smatraju da je njihova opština lijepa.

2. Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje?
20 odgovora

10. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena?
20 odgovora

Opština Teslić -Republika Srpska- BiH

Teslić je grad i opština koja zauzima 846 km², ima više od 53000 stanovnika od čega 48% muškaraca i 52% žena koji žive u 49 mjesnih zajednica. Najviše stanovnika se izjašnjava kao Srbi 75.64%, Bošnjaci 18,50%, Hrvati 3,6% i neznatan postotak ostalih. Budžet opštine za 2024. godinu je iznosio oko 17.281.665 Eura.

Najvećim problemom smatraju nezaposlenost, diskriminacija i neravnopravnost ali i ovisnost o kladjenju, odnosno igrama na sreću. Nedostaje im azil za pse.

Opština najviše sredstava iz budžeta izdvaja za osobe sa invaliditetom, finansiranje javnih ustanova i stipendije a u narednom periodu trebala bi više sredstava izdvajati za razvoj turizma, kulture i privrede. Budžet nije rodno odgovoran i veoma je teško dobiti podatke budžetskih davanja razvrstanih po polu, jer ne postoje ni rodno odgovorni kriteriji za određena davanja.

80% anketiranog stanovništva Teslića je iz gradskog područja a 20% je iz ruralne sredine.

Analizom ankete je utvrđeno da su organizacije civilnog društva najviše fokusirane na svoje lične interese a trebale bi da učestvuju u radu radnih tijela opštine, javno kritikuju rad opštine i da imaju zajedničke projekte sa opštinom kako bi unaprijedili kvalitet života u ovoj opštini.

Građani u najvećem broju nisu zadovoljni sa mogućnosti koje im ova opština pruža za život. Smatraju da je kvalitet života žena u ovoj opštini isti u odnosu na druge opštine. Za njih Teslić spada u red srednje razvijenih opština. Mišljenje većine je da je kriza pogodila najviše siromašne i nezaposlene.

Više od polovine anketiranih ne zna koliki je budžet opštine, a 20% njih imalo priliku da učestvuje u raspravama o budžetu.

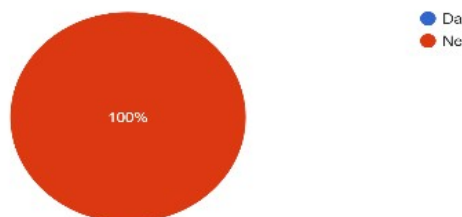
65% ispitanika smatra da opština ne finansira dovoljno programa za najugroženije grupe i smatraju da treba izdvajati više novca za penzionere, socijalno ugrožene i starija lica.

80% je mišljenja da lokalna udruženja nemaju uticaj na lokalne opštinske politike kao i da lokalne NVO zastupaju svoje lične interese. Kada bi bili u prilici zalagali bi se za interese mladih, penzionera i socijalno ugroženih stanovnika.

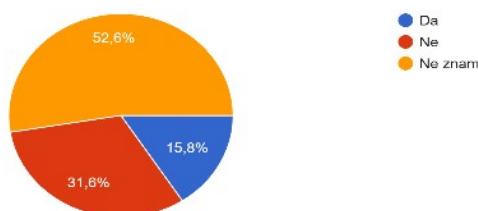
U vanrednim situacijama presudna je dobro informisanje građana i plan reagovanja. U takvim situacijama žene tradicionalno preuzimaju brigu o starim, bolesnim i djeci, često ostaju bez posla i rade na prvim linijama odbrane od kriza.

Više od polovine ispitanih se osjeća bezbjedno u svojoj opštini i smatraju da je njihova opština lijepa.

2. Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje?
19 odgovora

10. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena?
19 odgovora

Opština Višegrad-Republika Srpska- BiH

Višegrad je opština koja zauzima 448 km² i po procjeni ima oko 13 500 stanovnika od čega su 47% muškarci i 53% žene koji žive u 14 mjesnih zajednica. Najviše stanovnika se izjašnjava kao Srbi 88,3%, Bošnjaci 8,8%, Hrvati 0,3% i neznatan postotak ostalih. Budžet za 2024. godinu je bio oko 5.844.066 Eura.

Najvećim problemom anketirani smatraju loše organizovane zdravstvene usluge, siromaštvo i nezaposlenost.

Opština najviše sredstava iz budžeta izdvaja za socijalno ugrožene, borbe i ratne vojne invalide, a u narednom periodu trebala bi više sredstava izdvajati za mlade i nezaposlene da ne odlaze iz Višegrada. Budžet nije rodno odgovoran i veoma je teško dobiti podatke budžetskih davanja razvrstanih po polu, jer ne postoje ni rodno odgovorni kriteriji za određena davanja.

Organizacije civilnog društva najviše su fokusirane na svoje ciljne grupe, a trebale bi da aktivnije učestvuju u radu radnih tijela opštine, javno kritikuju rad opštine i da imaju zajedničke projekte sa opštinom, kako bi unaprijedili kvalitet života u ovoj opštini.

60% anketiranog stanovništva Višegrada je iz gradskog područja a 40% je iz ruralne sredine.

Građani u najvećem broju nisu zadovoljni mogućnostima koje im ova opština pruža za život. Smatraju da je kvalitet života žena u ovoj opštini isti kao u drugim opštinama. Mišljenje većine je da je kriza pogodila sve građane podjednako, a najviše siromašne.

Niko od anketiranih ne zna koliki je budžet opštine, iako je 30% njih imalo priliku da učestvuje u raspravama o budžetu.

Samo 5% ispitanika smatra da opština finansira dovoljno programa za najugroženije grupe. Smatraju da bi trebali izdvajati više novca za različite socijalne kategorije i za nezaposlene.

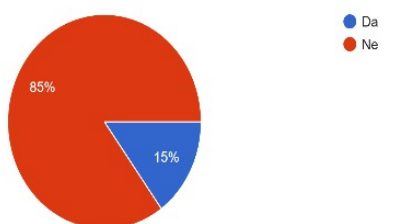
85% je mišljenja da lokalna udruženja nemaju uticaj na lokalne opštinske politike, kao i da lokalne NVO zastupaju interese samo svojih ciljnih grupa.

Kada bi bili u prilici zalagali bi se za interese mladih, nezaposlenih i demobilisanih boraca.

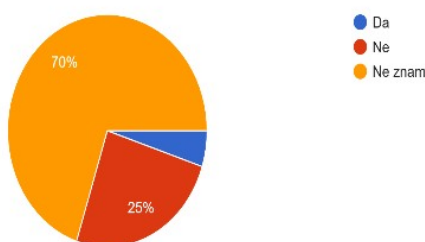
U vanrednim situacijama presudna je dobra koordinacija službi, plan reagovanja u vanrednim situacijama i angažovanje svih raspoloživih resursa. U takvim situacijama žene tradicionalno preuzimaju brigu o starim, bolesnim i djeci, rade na prvim linijama odbrane i često ostaju bez posla.

Više od polovine ispitanih se osjeća bezbjedno u svojoj opštini i smatraju da je njihova opština lijepa.

2. Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje?
20 odgovora

10. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj mjeri podržava osnaživanje žena?
20 odgovora

Općina Jablanica – Federacija BiH -BiH

Projekat „Jačanje odgovornosti i rodno osjetljivih odgovora lokalnih vlasti na krize u 3 zemlje”

Jablanica je je opština koja zauzima 301 km² i po procjeni ima oko 10 111 stanovnika od čega su 49% muškarci i 51% žene . Opština ima 9 mjesnih zajednica . Budžet opštine za 2024. godinu bio je oko 8.268.080 Eura.

Najvećim problemom smatraju nezaposlenost, nejednakost i neravnopravnost, te pasivnost stanovnika.

Opština najviše sredstava iz budžeta izdvaja za socijalno ugrožene kategorije stanovnika i javnu kuhinju u narednom periodu trebala bi više sredstava izdvajati za mlade i nezaposlene. Budžet nije rodno odgovoran i veoma je teško dobiti podatke budžetskih davanja razvrstanih po polu, jer ne postoje ni rodno odgovorni kriteriji za određena davanja.

Organizacije civilnog društva najviše su fokusirane na svoje ciljne grupe, a trebale bi da aktivnije učestvuju u radu radnih tijela opštine javno kritikuju rad opštine i da imaju zajedničke projekte sa opštinom kako bi unaprijedili kvalitet života u ovoj opštini.

60% anketiranog stanovništva Jablanice je iz gradskog područja a 40% je iz ruralne sredine.

Građani u najvećem broju nisu zadovoljni mogućnostima koje im ova opština pruža za život, ali smatraju da je kvalitet života žena u ovoj opštini isti kao u drugim opštinama. Mišljenje većine je da je kriza pogodila sve građane podjednako najviše mlade.

35% anketiranih zna koliki je budžet opštine, a 30% njih imalo je priliku da učestvuje u raspravama o budžetu.

Samo 10% ispitanika smatra da opština finansira dovoljno programa za najugroženije grupe. Smatraju da bi trebali izdvajati više novca za različite socijalne kategorije i za siromašne.

Polovina ispitanih smatra da lokalna udruženja imaju uticaj na lokalne opštinske politike, kao i da lokalne NVO zastupaju interese samo svojih ciljnih grupa.

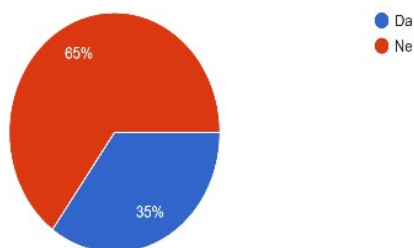
Kada bi bili u prilici anketirani građani bi se zalagali za interese mladih i žena kako bi ostali u Jablanici.

U vanrednim situacijama presudna je dobra koordinacija službi, angažovanje svih raspoloživih resursa i plan reagovanja u vanrednim situacijama. U takvim situacijama žene tradicionalno preuzimaju brigu o starim, bolesnim i djeci, organizuju se u udruženjima građana i češće ostaju bez posla.

Više od polovine ispitanih se osjeća bezbiječno u svojoj opštini i smatraju da je njihova opština lijepa.

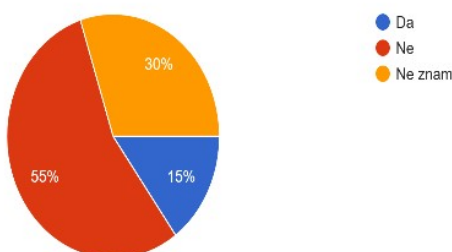
2. Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje?

20 odgovora

10. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena?

20 odgovora

Općina Doboj Istok – Federacija BiH -BiH

Projekat „Jačanje odgovornosti i rodno osjetljivih odgovora lokalnih vlasti na krize u 3 zemlje”

Doboj Istok je opština koja zauzima 41 km² i po procjeni ima 9.879 stanovnika od čega je 49% muškaraca i 51% žena (95% Bošnjaci, 0.17% Hrvati, 0.15 Srbi% i ostali u neznatnim procentima). Opština ima 5 mjesnih zajednica. Budžet opštine za 2024. je bio oko 3.227.334 Eura.

Najveći problem za anketirane je nezaposlenost, zdravstvena zaštita, nedostatak kulturnih sadržaja, nemogućnost cjeloživotnog učenja i nepoštivanje radnih prava.

Opština najviše sredstava iz budžeta izdvaja za razna udruženja, sport i socijalne slučajeve, po mišljenju anketiranih trebala bi više sredstava izdvajati za osobe sa invaliditetom, mlade i žene. Budžet nije rodno odgovoran i veoma je teško dobiti podatke budžetskih davanja razvrstanih po polu, jer ne postoje ni rodno odgovorni kriteriji za određena davanja.

Organizacije civilnog društva najviše su fokusirane na svoje ciljne grupe i lične interese, a trebale bi da imaju više zajedničkih projekata sa opštinom, da aktivnije učestvuju u radu radnih tijela opštine i javno kritikuju rad opštine kako bi unaprijedili kvalitet života u ovoj opštini.

65% anketiranog stanovništva Doboja je iz gradskog područja a 35% je iz ruralne sredine.

Građani u najvećem broju nisu sigurni u mogućnosti koje im ova opština pruža za život, ali smatraju da je kvalitet života žena u ovoj opštini isti kao u drugim opštinama. Mišljenje većine je da je kriza pogodila sve građane podjednako, a najviše stare.

35% anketiranih zna koliki je budžet opštine, a 30% njih imalo je priliku da učestvuje u raspravama o budžetu.

Samo 10% ispitanika smatra da opština finansira dovoljno programa za najugroženije grupe. Smatraju da bi trebali izdvajati više novca za osobe sa invaliditetom i organizacije koje ih okupljaju, za kulturne sadržaje i starije osobe

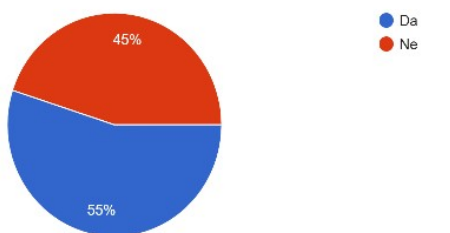
25% ispitanika smatra da lokalna udruženja imaju uticaj na lokalne opštinske politike kao i da lokalne NVO zastupaju interese svojih ciljnih grupa.

Kada bi bili u prilici zalagali bi se za interese osoba sa invaliditetom, mlade i nezaposlene.

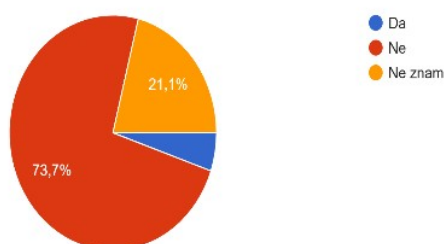
U vanrednim situacijama presudno je dobro informisanje, dobra koordinacija službi kao i angažovanje svih raspoloživih resursa. U takvim situacijama žene tradicionalno preuzimaju brigu o starim, bolesnim i djeci, niko ih ništa ne pita pa se organizuju u udruženjima građana.

Najveći broj ispitanika se osjeća donekle bezbjedno u svojoj opštini i smatraju da je njihova opština lijepa.

2. Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje?
20 odgovora

10. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena?
19 odgovora

Općina Ključ – Federacija BiH -BiH

Projekat „Jačanje odgovornosti i rodno osjetljivih odgovora lokalnih vlasti na krize u 3 zemlje”

Ključ je opština koja zauzima 358 km² i po procjeni ima oko 16.744 stanovnika od čega su 50% žene, 50% muškarci (96% Bošnjaci, 1,6% Srbi, 0,17% Hrvati i neznatan postotak ostali). Opština ima 10 mjesnih zajednica. Budžet opštine za 2024. godinu je bio oko 6.618.162 Eura.

Najvećim problemom anketirani smatraju nezaposlenost, loše radne uslove, nizak životni standard i uopšte loši i uslovi života. Opština najviše sredstava iz budžeta izdvaja za socijalno ugrožene slučajeve i bolesne, a po mišljenju anketiranih trebali bi više sredstava izdvajati za osobe sa invaliditetom, mlade i žene. Budžet nije rodno odgovoran i veoma je teško dobiti podatke budžetskih davanja razvrstanih po polu, jer ne postoje ni rodno odgovorni kriteriji za određena davanja.

Organizacije civilnog društva najviše su fokusirane na svoje ciljne grupe, trebale bi da imaju više zajedničkih projekata sa opštinom, da aktivnije učestvuju u radu radnih tijela opštine i javno kritikuju rad opštine kako bi unaprijedili kvalitet života u ovoj opštini.

70% anketiranog stanovništva Ključa je iz gradskog područja a 30% je iz ruralne sredine.

Građani u najvećem broju nisu zadovoljni mogućnostima koje im ova opština pruža za život, ali smatraju da je kvalitet života žena u ovoj opštini isti kao u drugim opštinama. Mišljenje većine je da je kriza pogodila sve građane podjednako najviše osobe sa invaliditetom.

20% anketiranih zna koliki je budžet opštine, polovina od njih nije imala priliku da učestvuje u raspravama o opštinskom budžetu. Niko od ispitanih ne smatra da opština finansira dovoljno programa za najugroženije grupe. Smatraju da bi trebali izdvajati više novca za osobe sa invaliditetom mlade i bolesne žene.

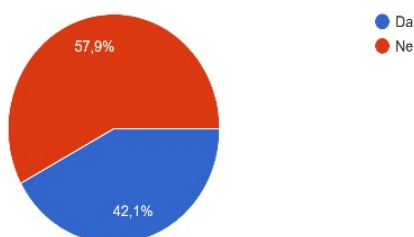
10% ispitanih smatra da lokalna udruženja imaju uticaj na lokalne opštinske politike kao i da lokalne NVO zastupaju interese svojih ciljnih grupa.

Kada bi bili u prilici zalagali bi se za interese osoba sa invaliditetom, mlade i žene.

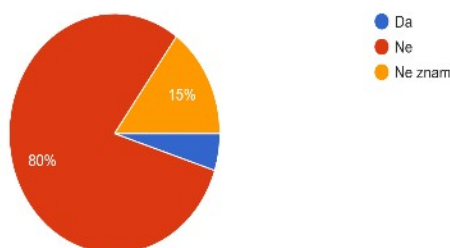
U vanrednim situacijama presudna je dobra koordinacija službi, pravovremeno izdvajanje sredstava iz budžeta kao i angažovanje svih raspoloživih resursa. U takvim situacijama žene tradicionalno preuzimaju brigu o starim, ostaju bez posla i ne vide se njihove specifične potrebe.

Polovina ispitanih se osjeća donekle bezbiježno u svojoj opštini, a svi smatraju da je njihova opština lijepa.

2. Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje?
19 odgovora

10. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena?
20 odgovora

Općina Bosansko Grahovo– Federacija BiH -BiH

Projekat „Jačanje odgovornosti i rodno osjetljivih odgovora lokalnih vlasti na krize u 3 zemlje”

Bosansko Grahovo je opština koja zauzima 780 km² i po procjeni ima oko 2500 stanovnika od čega su oko 53% muškarci i 47% žene (Srbi 81%, Hrvati 16%, Bošnjaci 0,2% i neznatan procenat ostali). Opština ima 5 mjesnih zajednica. Budžet opštine za 2024. godinu je bio oko 1.249.699 Eura.

Najvećim problem anketirani ističu nepostojanje Doma zdravlja, banke, Centra za socijalni rad, a većinsko stonovništvo je starije dobi. Kao veoma veliki problemi ističe se nezaposlenost i alkoholizam..

Smatraju da bi njihova opština trebala više sredstava izdvajati za djecu, mlade i nemoćne.

Organizacije civilnog društva su jednako fokusirane na sve građane i građanke. Anketirani smatraju da bi trebali da više javno kritikuju rad opštine, da imaju više zajedničkih projekata sa opštinom, da aktivnije učestvuju u javnim raspravama o budžetu kako bi unaprijedili kvalitet života u ovoj opštini. Budžet nije rodno odgovoran i veoma je teško dobiti podatke budžetskih davanja razvrstanih po polu, jer ne postoje ni rodno odgovorni kriteriji za određena davanja.

65% anketiranog stanovništva Grahova je iz gradskog područja a 35% je iz ruralne sredine.

Građani u najvećem broju nisu zadovoljni mogućnostima koje im ova opština pruža za život i smatraju da je kvalitet života žena u ovoj opštini lošiji nego u drugim opštinama. Mišljenje većine je da je kriza pogodila sve građane podjednako, a najviše starije osobe.

40% anketiranih zna koliki je budžet opštine, a 15% njih je imalo priliku da učestvuje u raspravama o opštinskom budžetu.

Niko od ispitanih ne smatra da opština finansira dovoljno programa za najugroženije grupe. Smatraju da bi trebali izdvajati više novca za starije, nemoćne i siromašne.

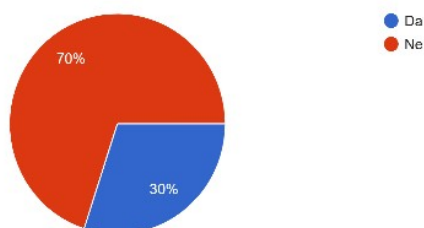
15% ispitanih smatra da lokalna udruženja imaju uticaj na lokalne opštinske politike kao i da lokalne NVO zastupaju interese svih građana i građanki.

Kada bi bili u prilici zalagali bi se za interese mladih do 30 godina i starije osobe.

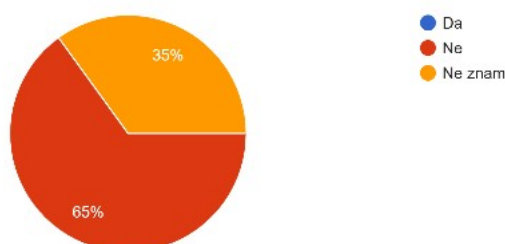
U vanrednim situacijama presudan je plan reagovanja, dobro informisanje građana i pravovremeno izdvajanje sredstava iz budžeta. U takvim situacijama žene tradicionalno preuzimaju brigu o starim, češće ostaju bez posla i rade na prvim linijama odbrane od kriza.

Većina ispitanih se osjeća bezbjedno u svojoj opštini i smatraju da je njihova opština lijepa.

2. Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje?
20 odgovora

10. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena?
20 odgovora

Zaključci

Projekat „Jačanje odgovornosti i rodno osjetljivih odgovora lokalnih vlasti na krize u 3 zemlje”

- od 8 projektnih opština u njih 5 (Srebrenica, Teslić, Višegrad, Jablanica, Doboj Istok) živi više žena nego muškaraca za nekih (1-3% više), u jednoj jednak postotak (Ključ), dok je u jednoj neznatno više muškaraca (Nevesinje) za 0,2% više, a u jednoj (Bosansko Grahovo) više muškaraca za 3%
- U svih 8 projektnih opština je najveći problem nezaposlenost, zdravstvena zaštita, siromaštvo, odlazak stanovništva, ali i loša infrastruktura, nedostatak kulturnih sadržaja, neravnopravnost i diskriminacija. Kao specifični problemi u dvije opštine se izdvajaju: ovisnost o alkoholu i igrama na sreću. U dvije opštine je istaknut problem nepostojanja ustanova: Dom zdravlja, banka i Centar za socijalni rad (Bosansko Grahovo) i azil za pse (Teslić).
- niti u jednoj projektnoj opštini budžet nije rodno odgovoran niti postoje rodno odgovorni kriteriji za raspodjelu budžeta. U projektnim opštinama postoje „naznake” rodnog budžetiranja kao što su budžetske stavke za pronatalitetnu politiku (davanja za novorođenčad ili vantjelesnu oplodnju), te određena izdvajanja budžeta za NVO koja se bave pitanjima ravnopravnosti polov, ali ne kao budžetska stavka.
- u 7 projektnih opština anketirani smatraju da se NVO bave rješavanjem problema samo svoje korisničke grupe (ili čak svojim ličnim interesima), smatraju da NVO nemaju veći uticaj na lokalne politike, dok u Bosanskom Grahovu smatraju da se NVO bavi rješavanjem problema svih građana/ki.
- u svih 8 projektnih opština anketirani smatraju da NVO trebaju više da rade u saradnji sa opštinom kako bi rješavali probleme građana i građanki, da rade više na kampanjama izmjena opštinskih politika, da aktivnije učestvuju u javnim raspravama o budžetu kako bi unaprijedili kvalitet života građana/ki.
- u svih 8 opština građani nisu zadovoljni kvalitetom života i smatraju da krize pogađaju sve stanovnike, ali najviše žene, mlade, stare, siromašne.
- polovina ili više od pola anketiranih u svim projektnim opštinama ne zna koliki je budžet njegove opštine, dok njih od 15-50% nije imalo priliku da učestvuje u javnim raspravama o budžetu.
- kada bi bili u prilici anketirani bi u svim opštinama zastupali interese mladih, žena, starijih i iznemoglih osoba, osoba sa invaliditetom, nezaposlenih i socijalno ugroženih.
- svi anketirani u svim projektnim opštinama smatraju da je u vanrednim situacijama presudan plan reagovanja, dobro informisanje građana i pravovremeno izdvajanje sredstava iz budžeta. U takvim situacijama žene tradicionalno preuzimaju brigu o starim, češće ostaju bez posla i rade na prvim linijama odbrane od kriza.
- većina anketiranih u svim opštinama se osjeća bezbjedno u svojoj lokalnoj zajednici i smatra da je njihova opština lijepa.
- od 160 anketiranih u 8 projektnih opština njih oko 66% nisu čuli za rodno odgovorno budžetiranje, a njih 53,6 smatra da opština ne podržava dovoljno osnaživanje žena.

Preporuke

- potrebno je uvesti rodno odgovorne kriterije za izdvajanja iz budžeta i dalje raditi na senzibilizacija budžeta svake opštine
- potreban je transparentniji rad opštinske uprave (oglašavanje javnih rasprava i drugih mehanizama učešća građana)
- potrebno je planirati sredstva za transparentan i adekvatan odgovor lokalne uprave na krize
- potrebno je raditi na partnerstvima između opština i NVO koje djeluju u njima u cilju efikasnijeg i efektivnijeg rješavanja problema građana i građanki
- potrebno je raditi na donošenju ili izmjenama lokalnih politika u skladu sa potrebama žena i muškaraca u lokalnoj zajednici
- potrebno je više raditi na zastupanju interesa marginalizovanih grupa (mladi, žene, stari, osobe sa invaliditetom, nezaposleni, socijalno ugroženi)
- potrebno je voditi kampanje za uspostavljanje i (ili) efikasniji i transparentniji rad ustanova kao što su zdravstvene ustanove, centri za socijalni rad, kao i biroji za zapošljavanje
- potrebno je uspostaviti transparentniji, efikasniji i efektivniji rad NVO
- potrebna je sveobuhvatna informativno edukativna kampanja o pojmu i značaju rodno odgovornog budžetiranja

OPŠTINA ALEKSINAC, Nišavski okrug, Srbija, Budžet opštine 16,7 miliona evra

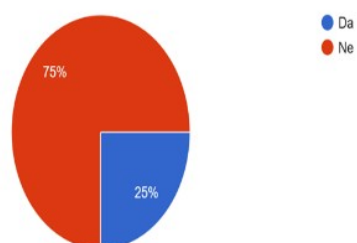
Broj stanovnika 42.766 (21.585 žena, i 21.181 muškaraca). Jedna od specifičnosti ove opštine jeste da ima 72 mesne zajednice, od kojih je jedna gradska, jedna prigradska, dok je 70 seoskih. Privredu opštine karakteriše nedovoljna dinamika privrednog rast i privredna kriza, koja je posebno uticala na sektor sekundarnih delatnosti (industrija, građevinarstvo). Poljoprivreda je u poslednjih deset godina najvitalniji deo privrede i to samo u okviru privatnog sektora, naročito u delu primarne proizvodnje. Razvoju opštine ne pogoduju ekonomska i finansijska kriza što se odražava na razvoj infrastrukture, uništavanje i degradacija šuma, nedovoljno je sredstava u lokalnom i republičkom budžetu za ulaganje u zaštitu životne sredine, efekti klimatskih promena i nekontrolisana upotreba hemijskih sredstava u poljoprivredi.

Na pitanje koliko su zadovoljni mogućnostima koje građanke i građani imaju u opštini da bi vodili život kakav žele, 45 odsto ispitanica i ispitanika kaže da nije sigurno, 30 odsto je zadovoljno, a 20 odsto nije zadovoljno. Na pitanje Da li po vašem mišljenju žene u opštini imaju iste ili drugačije mogućnosti u odnosu na žene u drugim opštinama u okruženju, 55 odsto odgovorilo je Podjednako kao u drugim opštinama, a 25 odsto Znatno lošije nego u drugim opštinama. Kriza je, kako kažu, najviše pogodila žene (50 odsto njih odgovorilo tako), a 35 odsto kaže mlade. Tri najveća problema za žene u opštini Aleksinac su rodna neravnopravnost, loša infrastruktura i nezaposlenost. Čak 95 odsto kaže da ne zna koliki je budžet opštine, a isto toliko da nije učestvovalo u javnoj raspravi o budžetu. Čak 80 odsto kaže da ne zna da li opština dovoljno finansira programe za najugroženije grupe građana. Lokalna udruženja nemaju uticaj na lokalne opštinske politike, odnosno odluke, kaže 80 odsto ispitanika. Na pitanje Čije interese po vašem mišljenju zastupaju lokalne nevladine organizacije, 40 odsto kaže svoje ciljne grupe, a isto toliko i svih građana i građanki. Svega 25 odsto je čulo za izraz rodno odgovorno budžetiranje. Na pitanje Kada biste bili u prilici da utičete na javne politike za koju ciljnu grupu biste se najviše zalagali i zašto, najviše odgovora je bilo za: žene na selu, vlasnice gazdinstava i mladi na selu jer zaslužuju veću podršku. Na pitanje Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena, 55 odsto odgovora je bilo Ne znam, a 40 odsto Ne.

Plan reagovanja u vanrednim situacijama (požari, poplave, grad, suša, zemljotres, epidemije, ekonomska kriza, bezbednost, izbeglička kriza) kaže 80 odsto ispitanika je presudni faktor u situaciji krize, kao i dobro informisanje građanki i građana (75 odsto odgovora). Na pitanje Kako kriza po vašem mišljenju posebno pogađa žene, ponuđeni odgovor Žene tradicionalno preuzmu brigu o starima, bolesnima i deci odabralo je 80 odsto anketiranih. Viši životni standard, odgovara 60 odsto, nedostaje u opštini, a po 50 odsto odgovora dobili su i Posao i Podsticaji za razvoj poljoprivrede. Da bi dosegla sliku o idealnom mestu za život 80 odsto kaže da opština treba da sluša šta građani i građanke govore.

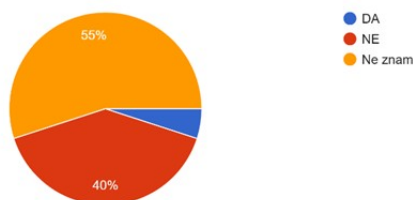
2. Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje?

20 odgovora

10. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena?

20 odgovora

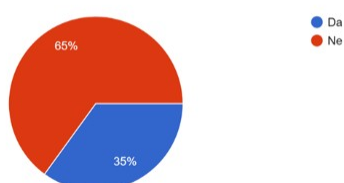

OPŠTINA BABUŠNICA, Pirotski okrug, Srbija, Budžet opštine 4,07 miliona evra

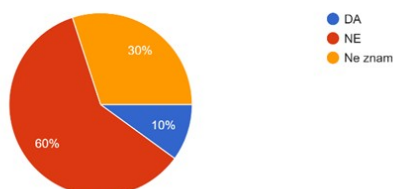
U opštini živi 8.939 stanovnika, od čega su 4.293 žene i 4. 646 muškaraca. Čini je 53 naselja i spada u četvrtu grupu razvijenosti lokalnih samouprava, odnosno u grupu devastiranih, čiji je stepen razvijenosti ispod 50 odsto republičkog proseka. Opštinu karakteriše usporen privredni rast, nizak nivo investicija, visoka nezaposlenost, depopulacija. Pretnje po razvoj opštine su nekontrolisana seča šuma i krađa šumske građe, nekontrolisano sakupljanje lekovitog bilja i šumskih plodova, teška mehanizacija i kamioni koji uništavaju lokalne puteve i intenzivno propadanje građevinskog fonda seoskih naselja. Više od 70 odsto površina livada/pašnjaka kvalifikovanih za organsku proizvodnju nalazi se upravo u Pirotskoj oblasti, a prioriteti podrške održivom prostornom razvoju poljoprivrede treba da se ogledaju u podršci povećanju učešća žena i mladih u vlasništvu nad zemljištem, opstanku i modernizaciji poljoprivredne proizvodnje na malim gazdinstvima. Iako se ni u ovoj opštini sistemski ne sprovodi rodna analiza. U vezi sa rodno odgovornim budžetiranjem, u programu 5 Poljoprivreda i ruralni razvoj Odluke o budžetu postavljen je rodni indikator, iskazan kao broj žena stimulisanih da budu vlasnice poljoprivrednih gazdinstava.

Na pitanje u anketi koliko ste zadovoljni mogućnostima koje građanke i građani imaju u vašoj opštini da bi vodili život kakav žele, 45 odsto odgovara sa Nisam siguran/na, a 35 odsto Nisam zadovoljan/na. Da li po vašem mišljenju žene u opštini imaju iste ili drugačije mogućnosti u odnosu na žene u drugim opštinama u okruženju, 65 odsto kaže Podjednako kao u drugim opštinama, a 20 odsto lošije nego u drugim opštinama. Kriza je najviše pogodila mlade (50 odsto odgovora), potom stare i žene (po 45 odsto odgovora). Nezaposlenost, nedovoljna pomoć lokalne samouprave, neobaveštenost, nasilje u porodici, niže primanja od muškaraca, loš položaj žena i malo kulturnih sadržaja, loša infrastruktura, najveći su problemi za žene u opštini Babušnica. Čak 95 odsto ispitanika i ispitanica ne zna koliko je opštinski budžet, a 90 odsto nije nikada učestvovalo u nekoj raspravi o opštinskom budžetu. Na pitanje Da li po vašem mišljenju opština dovoljno finansira programe za najugroženije grupe građana, 65 odsto odgovora sa Ne znam, a 30 odsto Ne. Opština treba više novca da izdvaja iz budžeta za Starije i socijalno ugrožene, poljoprivrednice, za stare i siromašne i nezaposlene. Lokalna udruženje nemaju uticaj na lokalne opštinske politike, odnosno odluke, kaže 65 odsto. Na pitanje Čije interese po vašem mišljenju zastupaju lokalne nevladine organizacije 45 odsto kaže svoje ciljne grupe. Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje, 65 odsto kaže Ne, a 35 odsto Da. Kada biste bili u prilici da utičete na javne politike, za koju ciljnu grupu biste se najviše zalagali i zašto, najviše njih je odgovorilo Mlade kako bi imali priliku da vode normalan život u svojoj sredini, za stare jer većina živi sama, bespomoćni su, udaljeni od centra Babušnice. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena 60 odsto odgovara sa Ne. Dobro informisanje građanki i građana presudan je faktor u situaciji krize, kaže 90 odsto ispitanika. Na pitanje Kako kriza po vašem mišljenju posebno pogađa žene, Žene tradicionalno preuzmu brigu o starima, bolesnima i deci, kaže 80 odsto ispitanika, a 40 odsto kaže Žene niko ne pita šta se radi u situacijama krize. Briga o životnoj sredini nedostaje u opštini, kaže 65 odsto, dok su po 60 odsto odgovora dobili Posao, Ulaganje u razvoj sela, Podsticaji za razvoj poljoprivrede. Šta opština treba da uradi da bi dosegla ovu vašu sliku o idealnom mestu za život – najčešći odgovori su: Da sluša šta građani i građanke govore (80 odsto odgovora), a po 50 odsto Da ulaže u obrazovanje, Da podržava male preduzetnike i Da ulaže u razvoj sela.

2. Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje?
20 одговора

10. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena?
20 одговора

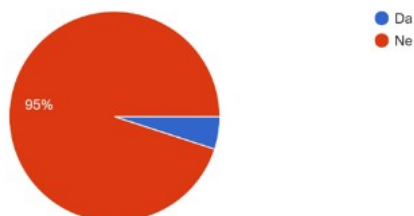
GRADSKA OPŠTINA KOSTOLAC, Srbija, Braničevski okrug, Budžet opštine 3,42 miliona evra

Gradska opština Kostolac je jedna od dve gradske opštine Grada Požarevca. Nalazi se u Braničevskom okrugu i čini je pet naselja. U njoj živi 12.077 stanovnika od čega 6.042 žena i 6.035 muškaraca. Tokom aprila 2024. godine voda u Kostolcu i okolnim mestima nije bila za piće i pripremu hrane, što je značajno uticalo na kvalitet života svih građana i građanki, posebno ugroženih grupa. Lokalna samouprava postavila je cisterne sa pijaćom vodom, ali ih nije bilo dovoljno.

Na pitanje u anketi Uopšteno gledano, koliko ste zadovoljni mogućnostima koje građanke i građani imaju u vašoj opštini da bi vodili život kakav žele, 40 odsto odgovora sa Nisam sigurna/an, a 25 odsto Zadovoljna sam/an sam. Da li po vašem mišljenju žene u opštini imaju iste ili drugačije mogućnosti u odnosu na žene u drugim opštinama u okruženju 45 odsto kaže Podjednako kao u drugim opštinama. Na pitanje Koga je po vašem mišljenju kriza pogodila 55 odsto kaže siromašne, Sve građane i građanke podjednako 45 odsto. Tri najveća problema za žene u vašoj opštini su rodna neravnopravnost, ekonomska nezavisnost i nezaposlenost. Niko od ispitanika ne zna koliki je opštinski budžet i niko nikad nije učestvovao u bilo kakvoj raspravi o opštinskom budžetu. Da li po vašem mišljenju opština dovoljno finansira programe za najugroženije grupe građana, 60 odsto je odgovorilo sa Ne, dok 40 odsto Ne znam. Za osobe sa invaliditetom, stare i žene opština bi trebalo da izdvaja više novca iz budžeta. Da li po vašem mišljenju lokalna udruženje imaju uticaj na lokalne opštinske politike, odnosno odluke, 80 odsto odgovora je Ne. Na pitanje Čije interese po vašem mišljenju zastupaju lokalne nevladine organizacije, 75 odsto kaže Sve građanke i građane. Na pitanje Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje 95 odsto kaže Ne. Kada biste bili u prilici da utičete na javne politike, za koju ciljnu grupu biste se najviše zalagali i zašto najviše njih je navelo siromašne i osobe sa invaliditetom, penzionere i stare bez primanja jer su u teškom položaju u odnosu na druge. Na pitanje Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena 70 odsto kaže Ne znam. Dobro informisanje građanki i građana i dobra koordinacija službi kaže 70 odsto anketiranih su presudni faktori u situaciji krize, a 60 odsto odgovora je dobio i ponuđeni odgovor Pravovremeno izdvajanje sredstava iz budžeta. Na pitanje Kako kriza po vašem mišljenju posebno pogađa žene, 70 odsto odgovorilo je da žene tradicionalno preuzmu brigu o starima, bolesnima i deci, a isto toliko i da žene češće ostaju bez posla usled ekonomske krize. Šta vam nedostaje u vašoj opštini čak 90 odsto odgovora je dobila Bolja zdravstvena zaštita, a viši životni standard 70 odsto. Da bi dosegla sliku o idealnom mestu za život opština treba da više ulaže u obrazovanje i da više ulaže u zdravstvo (oba ponuđena odgovora su dobila po 85 odsto glasova ispitanika).

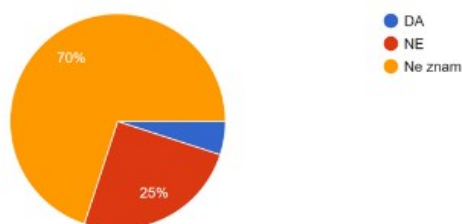
2. Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje?

20 odgovora

10. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena?

20 odgovora

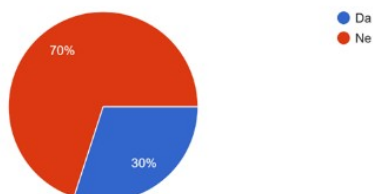
OPŠTINA MAJDANPEK, Borski okrug, Srbija, Budžet opštine 19.1 miliona evra

Na teritoriji opštine Majdanpek živi 14.559 stanovnika (7.214 žena i 7.137 muškaraca), ona broji 14 naselja i karakteriše je velika površina na kojoj se prostire (932 kvadratna kilometra) i pripada grupi najvećih opština u Srbiji (na 11. Je mestu). Opština Majdanpek je razvrstana u drugu grupu razvijenosti. U konkursima za podsticaje za investicije u fizičku imovinu poljoprivrednih gazdinstava, za podršku razvoju govedarstva, starih zanata, odnosno nepoljoprivrednih aktivnosti i ruralnog turizma, kao rodni kriterijum opština je odredila da je podnosilac zahteva žena, i to vrednuje sa maksimalnih 15 bodova. Leta 2024. centralno naselje Majdanpek je bilo bez vode mesecima usled negativnih efekata rudarskih aktivnosti. Na snazi su bile restrikcije vode od po više sati dnevno, što je značajno otežalo život svih građana, a posebno žena.

Na pitanje - Uopšteno gledano, koliko ste zadovoljni mogućnostima koje građanke i građani imaju u vašoj opštini da bi vodili život kakav žele, 35 odsto kaže da su nezadovoljni, 30 odsto nije sigurno, dok 20 odsto uopšte nije zadovoljno, a 15 odsto je zadovoljno. Da li po vašem mišljenju žene u opštini imaju iste ili drugačije mogućnosti u odnosu na žene u drugim opštinama u okruženju, 40 odsto kaže Podjednako kao u drugim opštinama. Na pitanje Koga je po vašem mišljenju kriza pogodila, po 45 odsto imaju odgovori Sve građane i građanke podjednako i mlade. Koja su, po vašem mišljenju, tri najveća problema za žene u opštini - Zagađenje životne sredine, vodosnabdevanje, loše stanje sportske infrastrukture. Na pitanje Da li znate koliki je budžet vaše opštine, 20 odsto odgovara sa Da, a isto toliko je učestvovalo u nekoj javnoj raspravi o opštinskom budžetu. Da li po vašem mišljenju opština dovoljno finansira programe za najugroženije grupe građana, 60 odsto odgovara sa Ne. Za koje grupe građana treba opština više para da izdvaja iz budžeta, najčešći odgovori su: Žene žrtve nasilja i ekonomski nesamostalne žene, osobe sa invaliditetom. Na pitanje Da li po vašem mišljenju lokalna udruženje imaju uticaj na lokalne opštinske politike, odnosno odluke, 100 odgovora je Ne. Na pitanje Čije interese po vašem mišljenju zastupaju lokalne nevladine organizacije, 40 odsto, odnosno najviše odgovora je dobio ponuđeni odgovor Svoje ciljne grupe. Na pitanje Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje 70 odsto odgovora je Ne. Kada biste bili u prilici da utičete na javne politike, za koju ciljnu grupu biste se najviše zalagali i zašto – najčešći odgovori su sledeći: Za socijalno ugrožene, smatram da im je potrebno više pažnje - finansijske i zdravstvene podrške i Za mlade i njihov ostanak u sredini u kojoj odrastaju. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena 65 odsto odgovara je Ne, a 10 odsto Da. Na pitanje Koji od faktora su po vama presudni u situaciji krize Plan reagovanja u vanrednim situacijama (požari, poplave, grad, suša, zemljotres, epidemije, ekonomska kriza, bezbednost, izbeglička kriza...) dobio je 73,7 odsto glasova, a Dobro informisanje svih građanki i građana i Angažovanje svih raspoloživih resursa su dobili po 68,4 odsto. Na pitanje Kako kriza po vašem mišljenju posebno pogađa žene – 75 odsto je odgovorilo da Žene tradicionalno preuzmu brigu o starima, bolesnima i deci, a 50 odsto Žene niko ne pita šta se radi u situacijama krize. Na pitanje Šta vam nedostaje u vašoj opštini 85 odsto odgovora je dobio ponuđeni odgovor Bolja zdravstvena zaštita. Na pitanje Šta opština treba da uradi da bi dosegla ovu vašu sliku o idealnom mestu za život, Da sluša šta građani i građanke govore odgovorilo je 80 odsto, da štiti prirodu 65 odsto.

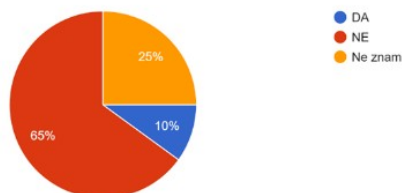
2. Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje?

20 odgovora

10. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena?

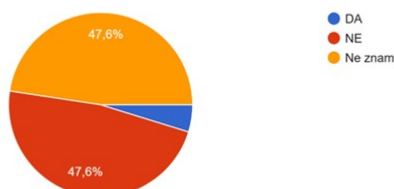
20 odgovora

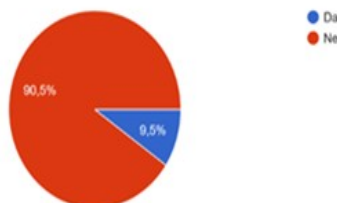
OPŠTINA NOVI BEČEJ, Srednjobanatski okrug, Srbija, Budžet opštine 9,8 miliona evra

Opština Novi Bečej broji 19.774 stanovnika, od čega je 10.056 žena, a 9.718 muškaraca. U poređenju sa brojem stanovnika opština Novi Bečej ima relativno veliku površinu od 608,6 kilometara kvadratnih. Među slabostima ove opštine su odsustvo umrežavanja na lokalnom nivou (povezivanje primarne proizvodnje i usluga) i opasnost od poplava. Vlasnici novoformiranih radnji mladi i žene u srednjim godinama. Analizom hemijskog sastava podzemne vode utvrđeno je da kvalitet vode ne odgovara propisima Pravilnika o higijenskoj ispravnosti vode za piće zbog povećane koncentracije amonijaka, arsena, natrijuma i ortofosfata, povećanog utroška KMnO₄ i izmenjenih organoleptičkih osobina – boje. U planu je unapređenje vodovodne i kanalizacione mreže, veće korišćenje potencijala Tise, jačanje turističke ponude, razvijanje i podrška poljoprivrednoj proizvodnji. Na pitanje Koliko ste zadovoljni mogućnostima koje građanke i građani imaju u vašoj opštini da bi vodili život kakav žele, 61,9 odsto kaže da nije zadovoljno, a 19 odsto uopšte nije zadovoljno. Da li po vašem mišljenju žene u opštini imaju iste ili drugačije mogućnosti u odnosu na žene u drugim opštinama u okruženju 42,9 odsto kaže da je lošije nego u drugim opštinama, a isto toliko da je podjednako kao u drugim opštinama. Kriza je najviše pogodila sve građanke i građane podjednako kaže 47,6 odsto, potom nezaposlene i mlade (po 23,8 odsto odgovora). Najveći problemi za žene u opštini Novi Bečej su nedostatak radnih mesta gde zapošljavaju žene, ekonomska nejednakost, nejednakost u zakonodavstvu, loši putevi, kvalitet vode i nezaposlenost. Niko od ispitanica i ispitanika ne zna koliki je opštinski budžet, a dvoje je učestvovalo u nekoj javnoj raspravi o budžetu. Da li po vašem mišljenju opština dovoljno finansira programe za najugroženije grupe građana 66,7 odsto kaže Ne. Opština treba da izdvaja više novca za mlade, žene, osobe sa invaliditetom, socijalno ugrožene i penzionere. Da li po vašem mišljenju lokalna udruženja imaju uticaj na lokalne opštinske politike, odnosno odluke, Ne kaže 71,4 odsto? Čije interese po vašem mišljenju zastupaju lokalne nevladine organizacije, odgovori su Sve građane i građanke kaže 38,1 odsto, a isto toliko je dobila i opcija Sopstvene. Za izraz rodno odgovorno budžetiranje čulo je 90,5 odsto. Kada biste bili u prilici da utičete na javne politike, za koju ciljnu grupu biste se najviše zalagali i zašto, najviše odgovora je bilo za mlade, žene, osobe sa invaliditetom i Rome. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena, 47,6 odsto kaže Ne, a isto toliko i Ne znam. Presudni faktori u situaciji krize su: dobro informisanje građanki i građana, dobra koordinacija službi i pravovremeno izdvajanje sredstava iz budžeta (sva tri ponuđena odgovora su dobila 47,6 odsto glasova). Kako kriza posebno pogađa žene - Žene tradicionalno preuzmu brigu o starima, bolesnima i deci (57,1 odsto), Žene se osećaju manje bezbedno (52,4 odsto odgovora), Žene niko ne pita šta se radi u situacijama krize 47,6 odsto. Na pitanje Šta vam nedostaje u vašoj opštini, 66,7 odsto odgovora je Posao, koliko i Viši životni standard, Učešće građana u donošenju odluka 52,4 odsto. Šta opština treba da uradi da bi dosegla ovu vašu sliku o idealnom mestu za život – 66,7 odsto odgovorilo je Da sluša šta građani i građanke govore, Da finansira programe zapošljavanja i prekvalifikacije – 52,4 odsto, Da ulaže u zdravstvo – 47,6 odsto, Da privlači nove investicije – 42,9 odsto.

10. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena?
21 odgovor

2. Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje?
21 odgovor

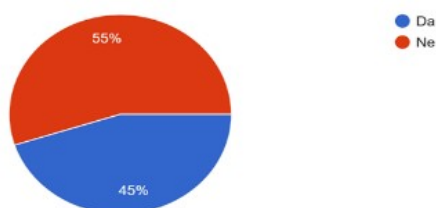
OPŠTINA OPOVO, Južnobanatski okrug, Srbija, Budžet opštine 4.26 miliona evra

U opštini Opovo u Južnobanatskom okrugu živi 9.435 ljudi, 4.707 žena i 4.728 muškaraca. Jedna je od najmanjih opština u Vojvodini, zauzima površinu od 203 kilometara kvadratnih i sastoji se od četiri naseljena mesta.

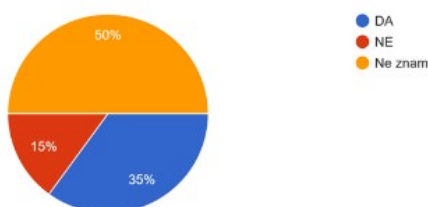
Među najznačajnijim slabostima je to što nije uspostavljen monitoring merenja zagađenja vazduha, prisutan je problem oko stvaranja divljih smetlišta i nerešeno pitanje uspostavljanja sistema odlaganja otpada na regionalnu deponiju, a tu je i nezavršena rekonstrukcija vodovodne mreže u svim naseljima. U centralnom naselju Opovo, kao ni u svim ostalim naseljima nije izgrađena kanalizaciona mreža, a ekonomski položaj stanovnika uslovljen je nerazvijenom industrijom i tržištem rada koji nema mnogo da ponudi nezaposlenima, naročito ženama.

Na pitanje Uopšteno gledano, koliko ste zadovoljni mogućnostima koje građanke i građani imaju u vašoj opštini da bi vodili život kakav žele, 65 odsto kaže da je zadovoljno, a 30 odsto nisam siguran/na. Da li po vašem mišljenju žene u opštini imaju iste ili drugačije mogućnosti u odnosu na žene u drugim opštinama u okruženju 75 odsto odgovorilo je Podjednako kao u drugim opštinama. Koga je po vašem mišljenju kriza pogodila – Sve građane i građanke podjednako kaže 65 odsto, a 20 odsto kaže stare. Na pitanje Koja su, po vašem mišljenju, tri najveća problema za žene u vašoj opštini, izdvajaju se odgovori obrazovanje, nezaposlenost, porodični odnosi. Na pitanje Da li znate koliki je budžet vaše opštine, 20 odsto kaže da zna, dok 90 odsto nije nikad učestvovalo u nekoj javnoj raspravi o budžetu. Da li po vašem mišljenju opština dovoljno finansira programe za najugroženije grupe građana, 40 odsto odgovora je bilo Da, a isto toliko Ne znam. Na pitanje za koga opština treba da izdvaja više novca, izdvaja se odgovor za sportiste i sportistkinje. Da li po vašem mišljenju lokalna udruženje imaju uticaj na lokalne opštinske politike, odnosno odluke 60 odsto kaže Da. Nevladine organizacije zastupaju najviše mišljenje svih građana i građanki (35 odsto odgovora), a 25 odsto je neopredeljeno, odnosno nije obeležilo ništa od ponuđenih odgovora. Na pitanje Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje, 45 odsto odgovorilo je Da. Na pitanje Kada biste bili u prilici da utičete na javne politike, za koju ciljnu grupu biste se najviše zalagali, odgovori su: samohrane roditelje i stare, ekonomski zavisne žene, bolesni, deca i žene. Na pitanje Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena, polovina kaže da ne zna. Koji od ovih faktora su po vama presudni u situaciji krize, odgovori sa najviše glasova su Dobra koordinacija službi 55 odsto, Dobro informisanje građana i građanki sa 50 odsto i Dobro upravljanje od strane rukovodstva opštine sa 40 odsto. Kako kriza po vašem mišljenju posebno pogađa žene, odgovori su: Žene tradicionalno preuzimaju brigu o starijima, bolesnima i deci 45 odsto i 40 odsto glasova Žene rade na prvim linijama odbrane (u zdravstvu, prodavnicama, školi i slično). Na pitanje Šta vam nedostaje u vašoj opštini, 70 odsto kaže bolje organizovan javni prevoz, a 65 odsto viši životni standard. Šta opština treba da uradi da bi dosegla ovu vašu sliku o idealnom mestu za život – 70 odsto odgovora je dobila opcija Da privlači nove investicije, a po 40 odsto: Da sluša šta građani i građanke govore, Da unapredi rad svih institucija, Da ulaže u razvoj sela.

2. Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje?
20 odgovora

10. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena?
20 odgovora

OPŠTINA SMEDEREVSKA PALANKA, Podunavski okrug, Budžet opštine 16.82 miliona evra

Opština Smederevska Palanka se nalazi u Podunavskom okrugu. Čini je 18 naselja, sa ukupno 41.817 stanovnika, od čega su žene 21.185, muškarci 20632. Najveći problem žena u opštini Smederevska Palanka jeste nezaposlenost. Skoro svaka druga žena u opštini Smederevska Palanka je nezaposlena.

Slabosti: U 90 odsto sela nije uvedeno vodosnabdevanje iz gradskog vodovodnog sistema sa kontrolom kvaliteta vode. Postojanje velikog broja divljih deponija u gradu i selu.

Na pitanje, uopšteno gledano, koliko ste zadovoljni mogućnostima koje građanke i građani imaju u vašoj opštini da bi vodili život kakav žele, 45 odsto ispitanih kaže da nije sigurno, a 25 odsto da nije zadovoljno. Da li po vašem mišljenju žene u opštini imaju iste ili drugačije mogućnosti u odnosu na žene u drugim opštinama u okruženju, 50 odsto kaže lošije nego u drugim opštinama, a 40 odsto podjednako kao u drugim opštinama. Na pitanje Koga je po vašem mišljenju kriza pogodila po 40 odsto odgovora kaže nezaposlene i isto toliko sve građane i građanke podjednako.

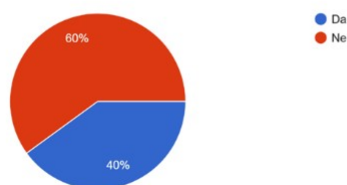
Tri najveća problema za žene u vašoj opštini su: nedovoljno radnih mesta, nepoštovanje radnih prava i vodosnabdevanje. Na pitanje Da li znate koliki je budžet vaše opštine 80 odsto odgovara sa Ne. Na pitanje Da li ste ikada učestvovali u nekoj raspravi o opštinskom budžetu, 15 odsto kaže da jeste. Da li po vašem mišljenju opština dovoljno finansira programe za najugroženije grupe građana, 60 odsto ispitanih kaže da ne zna.

Opština treba više para da izdvaja iz budžeta za mlade, stare, poljoprivrednike i žene. Da li po vašem mišljenju lokalna udruženje imaju uticaj na lokalne opštinske politike, odnosno odluke, 45 odsto kaže da imaju. Na pitanje čije interese po vašem mišljenju zastupaju lokalne nevladine organizacije 50 odsto kaže svoje ciljne grupe, a 40 odsto sve građane i građanke. Četrdeset odsto ispitanih je čulo za izraz rodno odgovorno budžetiranje.

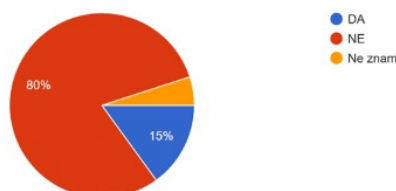
Kada biste bili u prilici da utičete na javne politike, za koju ciljnu grupu biste se najviše zalagali i zašto, među odgovorima su osobe sa invaliditetom zato što u našoj sredini nemaju nikakve za mogućnosti za zaposlenje i druženje, kao i žene iz osetljivih grupa, poput Romkinja, kojima treba podrška za unapređenje kvaliteta života. Osamdeset odsto ispitanih smatra da opština ne podržava u dovoljnoj meri osnaživanje žena. Dobro informisanje građanki i građana i dobra koordinacija službi (oba odgovora dobila po 60 odsto glasova) su presudni faktori u situaciji krize. Žene tradicionalno preuzmu brigu o starima, bolesnima i deci kaže 55 odsto ispitanih, to je opcija koja dobila najviše odgovora na pitanje kako kriza po vašem mišljenju posebno pogađa žene, dok su po 40 odsto glasova dobile i sledeće tri opcije: Žene rade na prvim linijama odbrane (u zdravstvu, prodavnicama, školi i slično, Žene se organizuju u udruženjima građana, Žene češće ostaju bez posla (ekonomska kriza). Šta vam nedostaje u vašoj opštini, 65 odsto kaže posao, ulaganje u razvoj sela 60 odsto, briga o životnoj sredini 45 odsto.

Da bi dosegla sliku o idealnom mestu za život opština treba da: Da sluša šta građani i građanke govore (75 odsto odgovora), Da finansira programe zapošljavanja i prekvalifikacija i Da ulaže u razvoj sela (55 odsto odgovora).

2. Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje?
20 одговора

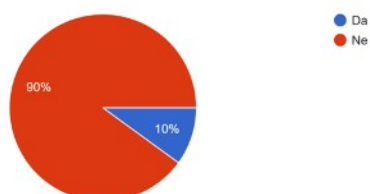
10. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena?
20 одговора

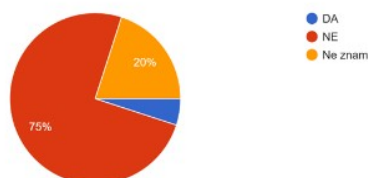
OPŠTINA SRBOBRAN, Južnobački okrug, Srbija, 9,31 miliona evra

Opštinu Srbobran čine tri naselja, ukupan broj stanovnika je 14.299, od čega su žene 7.305, a muškarci 6.994. Samo od neke od slabosti opštine su: loš kvalitet vode za piće, zagađen Veliki bački kanal koji je ujedno poznat kao najzagađeniji vodotok u Evropi, veliki broj domaćinstava nije priključen na kanalizacionu mrežu, neprečišćavanje komunalnih otpadnih voda i nesanitarna glavna deponija ogromna su pretnja za kvalitet života u ovoj opštini. Pretnje su klimatske promene i loša koordinacija aktivnosti lokalnih vlasti sa institucijama na pokrajinskom/republičkom nivou vlasti. U planskim dokumentima lokalna samouprava do kraja 2030. godine navodi čistu i zdravu pijaću vodu za sve stanovnike opštine, a 70 odsto otpadnih voda će se po tome odvoditi i prečišćavati. Na pitanje - uopšteno gledano, koliko ste zadovoljni mogućnostima koje građanke i građani imaju u vašoj opštini da bi vodili život kakav žele, 40 odsto ispitanih kaže da uopšte nije zadovoljno, a 35 odsto da nije sigurno. Da li po vašem mišljenju žene u opštini imaju iste ili drugačije mogućnosti u odnosu na žene u drugim opštinama u okruženju, 45 odsto kaže Jednako kao u drugim opštinama, a 35 odsto Znatno lošije nego u drugim opštinama. Na pitanje koga je kriza najviše pogodila 50 odsto odgovora je bilo sve građane i građanke podjednako, potom sledi odgovor Siromašne (40 odsto) i stare 35 odsto. Koja su, po vašem mišljenju, tri najveća problema za žene u vašoj opštini, dominiraju sledeći odgovori: neravnopravnost, zaposlenje, nasilje. Niko od ispitanih ne zna koliko je opštinski budžet, a samo jedna osoba je odgovorila da je bila na nekoj raspravi o opštinskom budžetu. Na pitanje Da li po vašem mišljenju opština dovoljno finansira programe za najugroženije grupe građana, Ne kaže 90 odsto. Za stare ljude koji imaju više od 65 godina, nemaju penziju, a takvih je mnogo, kao i za podršku preduzetnicima da razviju biznise, to su najčešći odgovori na pitanje za koje grupe građana treba opština više para da izdvaja iz budžeta. Pedeset i pet odsto ispitanih kaže da lokalna udruženje nemaju uticaj na lokalne opštinske politike, odnosno odluke. Na pitanje čije interese po vašem mišljenju zastupaju lokalne nevladine organizacije najviše njih (35 odsto) nema odgovor. Devedeset odsto nikad nije čulo za izraz rodno odgovorno budžetiranje. Kada biste bili u prilici da utičete na javne politike, za koju ciljnu grupu biste se najviše zalagali i zašto najčešći odgovori su Majke sa decom i mladi - od majke se očekuje da bude i zaposlena i domaćica, a mladima uskraćeno šire nadograđivanje znanja zbog niskog standarda. Na pitanje Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena, 75 odsto ispitanika kaže Ne. Dobro upravljanje rukovodstva presudan je faktor u situacijama krize, ova opcija je dobila 60 odsto odgovora, a opcije Dobro informisanje građanki i građana i Plan reagovanja u vanrednim situacijama (požari, poplave, grad, suša, zemljotres, epidemije, ekonomska kriza, bezbednost, izbeglička kriza...) su dobile po 55 odsto glasova. Kako kriza po vašem mišljenju posebno pogađa žene, 85 odsto glasova je dobila opcija Žene tradicionalno preuzmu brigu o starima, bolesnima i deci. Na pitanje Šta vam nedostaje u vašoj opštini, najviše glasova dobila je opcija Viši životni standard (80 odsto), posao (75 odsto), briga o životnoj sredini (60 odsto), bolja zdravstvena zaštita i programi iz kulture (po 55 odsto). Šta opština treba da uradi da bi dosegla ovu vašu sliku o idealnom mestu za život, 70 odsto odgovori je dobila opcija Da privlači nove investicije, po 65 odsto Da ulaže u poljoprivredu i Da podržava male preduzetnike, a čak šest opcija je dobilo po 60 odsto glasova: da ulaže u razvoj sela, Da stvarno dobro osmisli razvojni plan i onda ga sprovodi, da privlači nove tehnologije i inovacije, da štiti prirodu, da ulaže u obrazovanje i Da finansira programe zapošljavanja i prekvalifikacija.

2. Da li ste ikada čuli za izraz rodno odgovorno budžetiranje?
20 odgovora

10. Da li po vašem mišljenju opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena?
20 odgovora

Zaključci i preporuke:

Opština Aleksinac se suočava sa privrednom krizom, posebno u industriji i građevinarstvu, dok poljoprivreda ostaje ključni sektor koji je potencijal za razvoj ove razuđene opštine. Postoji potreba za većim uključivanjem građana u odlučivanje, kroz javne rasprave i transparentnost u trošenju budžeta, kao i veću podršku ženama, mladima i poljoprivrednicima. Takođe, važno je dalje ulaganje u infrastrukturu, edukaciju, zapošljavanje i kriznu pripremljenost, uz jaču saradnju sa nevladinim organizacijama i lokalnim zajednicama, iako spada u red opština koje imaju razvijene mehanizme za rodnu ravnopravnost kako temeljnije radili na primeni rodno odgovornog budžetiranja.

Opština Babušnica se suočava sa izazovima u ekonomiji, socijalnoj inkluziji, rodnoj ravnopravnosti i infrastrukturnim ulaganjima. Međutim, postoji mogućnost za poboljšanje kroz angažovanje lokalnih vlasti, jačanje participacije građana, unapređenje socijalne zaštite i ulaganje u poljoprivredu i ruralni razvoj. Potrebno je potpuno uvođenje rodno odgovornog budžetiranja i rodni analiza u sve programe i strategije opštine. Posebnu pažnju treba posvetiti jačanju uloge žena u poljoprivredi, ali i u obrazovanju i zapošljavanju.

Opština Kostolac bi trebalo da više uključi građane u procese donošenja odluka, posebno osjetljivih koje ni na koji način ne participiraju u društvenom životu. Potrebno je povećati transparentnost, uključiti građane u javne rasprave i poboljšati kriznu komunikaciju. Takođe, važno je povećati sredstva za socijalnu zaštitu, posebno za ugrožene grupe, kao i ulagati u zdravstvo i obrazovanje. Povećanje ulaganja u infrastrukturu i podršku ženama i porodicama doprineće poboljšanju životnog standarda i kvaliteta života.

Opština Majdanpek treba da fokusira napore na unapređenje životnih uslova, rodnu ravnopravnost i kvalitetnu infrastrukturu, kao i na bolju finansijsku podršku za ugrožene grupe. Povećanje učešća građana u odlučivanju i jačanje edukacije o rodno odgovornom budžetiranju, ključni su koraci ka održivom razvoju opštine i boljim uslovima za sve njene građane, naročito žene. Postoji opšte mišljenje da žene u opštini imaju iste ili slične mogućnosti kao i žene u drugim opštinama u okruženju (40 odsto), što može ukazivati na nedostatak specifičnih inicijativa za osnaživanje žena. Potrebno je fokusirati se na rešavanje problema vodosnabdevanja i zagađenja životne sredine, koji posebno pogađaju žene koje brinu o domaćinstvima.

Opština Novi Bečej bi trebalo da poveća ulaganja u zapošljavanje, prekvalifikaciju i obrazovanje, kako bi stvorila više radnih mesta, naročito za žene, mlade i osobe sa invaliditetom. Poboljšanje kvaliteta vode i rešavanje problema sa kanalizacionim sistemom, kao i obnova infrastrukture, naročito puteva, trebalo bi biti prioritetni zadaci u planiranju budžeta. Opština treba da povećanje sredstva za socijalne programe, sa posebnim akcentom na ugrožene grupe poput mladih, žena, osoba sa invaliditetom i penzionera, i da osigura njihovu veću vidljivost i pristup resursima.

Opština Opovo ima potencijal za razvoj, ali se suočava s velikim infrastrukturnim i ekonomskim izazovima. Završavanje ključnih projekata, kao što su vodovod i kanalizacija, bitno bi unapredilo životne uslove. Žene, naročito u ruralnim naseljima, suočavaju se sa specifičnim problemima, među kojima su obrazovanje, nezaposlenost i porodični odnosi. Ulaganje u obrazovanje i podršku ženama na tržištu rada je ključno za smanjenje nejednakosti. Opština treba da se fokusira na odgovorno upravljanje resursima i uključivanje građana u procese donošenja odluka, kao i na stvaranje povoljnog okruženja za razvoj civilnog društva. Ključni faktori za prevazilaženje krize, kao što su dobra koordinacija službi i dobro upravljanje opštinskim resursima, moraju biti u fokusu donošenja odluka kako bi se postigao održivi razvoj i poboljšanje kvaliteta života svih građana Opova.

Opština Smederevska Palanka bi trebalo da usmeri veća budžetska sredstva za mlade, stare, žene i poljoprivrednike. Ove grupe se nalaze u velikim izazovima i neophodna su im dodatna sredstva i podrška. Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena treba biti fokus lokalnih politika, jer većina ispitanika smatra da opština ne pruža dovoljno podrške ženama, posebno onim iz osjetljivih grupa. Sprovedene mere i promena fokusa na ove oblasti mogu značajno doprineti unapređenju života građana i građanki opštine Smederevska Palanka.

Opština Srbobran ne sprovodi u dovoljnoj meri aktivnosti usmerene ka građanima koje mogu doprineti boljoj informisanosti i većem poverenju u vlasti. Loš kvalitet života i neadekvatna infrastruktura (voda, kanalizacija, zagađenje) čine svakodnevni život stanovnika nezadovoljavajućim, što treba prioritetno rešavati kako bi se stvorili uslovi za veće privlačenje investicija i razvoj. Neravnopravnost i ekonomska nejednakost su vidljivi problemi, posebno među ženama i starijim osobama, što upućuje na potrebu za specifičnim programima podrške i zaštite. Opština mora raditi na poboljšanju socijalne zaštite i povećanju mogućnosti za zapošljavanje, naročito za ugrožene i marginalizovane grupe, kao što su žene, stariji i nezaposleni.

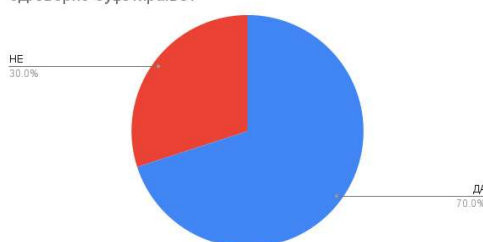
OPŠTINA VINICA (Istočni planski region), SJEVERNA MAKEDONIJA

-ukupno 14.475 stanovnika (7.219 muškaraca, 7.256 žena), većinsko makedonsko, ali i albansko, tursko, romsko, srpsko, vlaško i drugo stanovništvo. Budžet za 2024. godinu – 5.905.919 eura

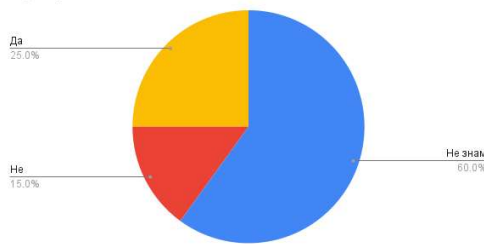
Opština se sa krizama, kao što je Covid, nosi sa rebalansom i drugim mjerama, odobrenim zahtjevima za bolničke troškove, mjerama zaštite, sa visokim stepenom solidarnosti, a glavni problem je broj ljudi. Saradnja sa organizacijama civilnog društva je dobra, žene su posebno aktivne kao volonterke, a podrška se pruža kroz programe za nezaposlene, starije osobe i pomoć u katastrofama. Za OCD, koordinacija je ključna kada se suočavaju sa krizama (zdravstvo, klima), ali postoje nedostaci koji se mogu popraviti organizovanjem budžetskih foruma i učešćem građana (posebno iz ruralnih područja), a finansiranje OCD je bez metodologije. Potreban je ginekolog, centar za stara lica, prostor za OCD, nedostaje funkcionalna analiza, pisane procedure, odobrenje detaljnog urbanističkog plana.

Prema rezultatima ankete sprovedene u Vinici, od 20 ispitanika (14 iz grada, 6 iz sela), 40% nije ili uopšte nije zadovoljno, a 60% je zadovoljno mogućnostima u opštini da vode život kakav žele. 60% ispitanika smatra da žene u Vinici imaju iste i 25% bolje mogućnosti od žena u drugim opštinama, a 15% lošije. Njih 60% smatra da su krize kroz koje prolaze podjednako pogodile sve građane, 25% nezaposlene, 10% starije i žene, ali i siromašne i osobe sa invaliditetom. Tri najveća problema za žene u Vinici su isključenost (ruralnih) žena iz rodne politike i donošenja odluka, ekonomska zavisnost i loša infrastruktura (rasvjeta, staze, kanalizacija). 50% ispitanika zna šta je opštinski budžet, a 35% je imalo priliku da učestvuje u raspravama o budžetu. 35% ne zna da li opština finansira dovoljno programa za najugroženije, 20% ih smatra dovoljnim, a 45% nedovoljnim za socijalno ugrožene grupe, starije osobe i osobe sa invaliditetom. Čak 65% ispitanika ne veruje da lokalna udruženja imaju uticaj na lokalne opštinske politike, 50% veruje da OCD zastupaju interese svih građana, 25% svojih ciljnih grupa, 20% sopstvene, a 5% interese vlasti. Čak 70% je čulo za termin rodno odgovorno budžetiranje. Kada bismo imali priliku da utičemo na politike, najviše bismo se zalagali za najugroženije od svih ciljnih grupa prema usvojenoj metodologiji, ljude na selu, ali i mlade, koji su budućnost opštine. Čak 60% ne zna da li opština dovoljno podržava osnaživanje žena, 25% misli da, a 15% ne. U kriznim situacijama ključno je informisati građane, imati plan reagovanja u vanrednim situacijama (požari, poplave, grad, suša, zemljotres, epidemije, ekonomska kriza, bezbednosna kriza, izbeglička kriza...), dobra koordinacija službi, blagovremeno izdvajanje sredstava iz budžeta, angažovanje svih raspoloživih resursa, dobro rukovođenje opštinskim rukovodstvom da se vidi solidna pomoć sa državnog nivoa, da se pokaže solidna pomoć sa državnog nivoa ili da se pokaže solidna pomoć sa državnog nivoa. Krize posebno pogađaju žene jer se tradicionalno brinu o starima, bolesnima i djeci i češće ostaju bez posla i osjećaju se manje bezbedno, radeći na prvim linijama odbrane i niko ih ne pita šta da rade u takvim situacijama. Vinici, kažu, najviše nedostaje učešće u odlučivanju, kulturni programi, bolje organizovana zdravstvena zaštita i javni prevoz, viši životni standard i obrazovanje, briga o životnoj sredini i infrastruktura. Da bi postigla imidž idealnog mjesta za život, opština treba da osluškuje građane, privlači nove investicije, inovacije, finansira programe prekvalifikacije i zapošljavanja, ulaže u obrazovanje, kulturu, zdravstvo, poljoprivredu, neguje odgovornost prema zajednici i solidarnost.

2. Дали некогаш сте слушале за терминот родово одговорно буџетирање?

10. Според Вас, дали општината доволно го поддржува зајакнувањето на жените?

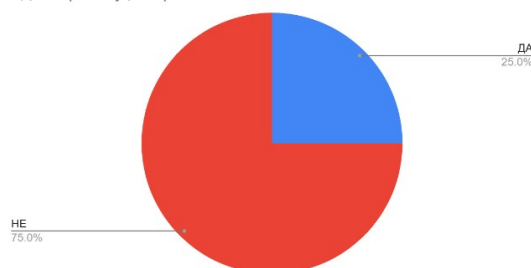
OPŠTINA DEBAR (Jugozapadni planski region), SJEVERNA MAKEDONIJA

- ukupno 15.412 stanovnika (7.677 muškaraca, 7.735 žena), većinsko albansko, ali i makedonsko, tursko, romsko, vlaško, srpsko i drugo stanovništvo. Budžet za 2024. godinu – 6.692.992 eura

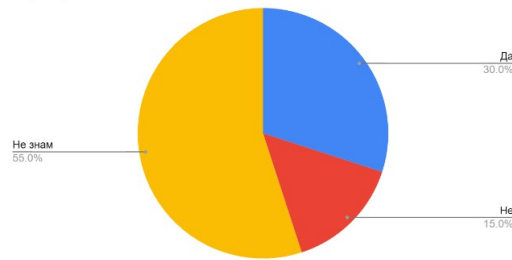
Opština kao jedan od svojih glavnih problema vidi rodno zasnovano nasilje, au kriznim situacijama suočava se sa nedostatkom opreme (za vatrogasce), nedostatkom volontera i staračkog doma, čemu doprinosi iseljavanje. Saradnja sa OCD je dobra, a potencijal opštine, koji je slab, vide u razvoju turizma (vjerskog, kulturnog), planskoj urbanizaciji, boljoj ekološkoj kulturi građana, većoj svijesti mladih i povećanju njihovog interesovanja i finansiranja omladinskih organizacija. Prema njihovim riječima, u budžetu bi trebalo imati stavku za nepredviđene troškove koji će se koristiti za intervencije u kriznim situacijama, a poboljšati statističke podatke, učešće žena u donošenju odluka, posebno u ruralnim sredinama, pristup socijalnim uslugama kao što su kućna njega, neformalno obrazovanje, žensko preduzetništvo.

Prema rezultatima ankete sprovedene u Debru, od 20 ispitanika (17 iz grada, 3 iz sela), 50% je zadovoljno, dok ostali nisu ili uopšte nisu zadovoljni mogućnostima koje imaju u opštini da vode život kakav žele. Smatraju da žene u Debru imaju jednake mogućnosti – 55%, lošije – 30%, ili bolje – 10% u odnosu na žene u drugim opštinama. Za 50 posto krize kroz koje prolaze podjednako su pogodile sve građane, a 35 posto i mlade. Tri najveća problema za žene u Debru su nezaposlenost, kulturne norme i nedostatak pristupa različitim društvenim sferama. Samo dvoje od dvadeset ispitanika zna šta je opštinski budžet, a petoro je imalo priliku da učestvuje u raspravama o opštinskom budžetu. Čak 50% smatra da opština ne finansira dovoljno programa za najugroženije grupe građana (osobe sa invaliditetom, poljoprivrednike, starije, mlade), a ostali nisu sigurni, dok samo dvoje smatraju da su dovoljni. 75% ispitanika ne vjeruje da lokalna udruženja imaju uticaj na lokalne općinske politike. Većina njih, 45%, smatra da OCD zastupaju interese svojih ciljnih grupa, a 55% svih građana. Samo 25% je čulo za termin rodno odgovorno budžetiranje. Kada bi imali priliku da utiču na politike, najviše bi se zalagali za mlade, ali i starije, osobe sa invaliditetom i socijalne slučajeve, za sprečavanje emigracije, napredak zajednice i integraciju u sistem. Čak 55% ne zna da li opština dovoljno podržava osnaživanje žena, 30% misli da, a 15% ne. U kriznim situacijama ključno je imati dobru informisanost građana, plan reagovanja za vanredne situacije (požari, poplave, grad, suša, zemljotres, epidemije, ekonomska kriza, sigurnost, izbjeglička kriza...), te dobra koordinacija službi. Krize posebno pogađaju žene jer ih niko ne pita šta da rade u takvim situacijama, one tradicionalno brinu o starima, bolesnima i djeci i češće ostaju bez posla, a njihove specifične potrebe se ne vide. Smatraju da Debru najviše nedostaje posao, infrastruktura, bolje organizovana zdravstvena zaštita i javni prevoz, kvalitetnije obrazovanje i ulaganja u razvoj sela. Za postizanje imidža idealnog mjesta za život potrebno je finansirati programe zapošljavanja i prekvalifikacije, privući nove investicije, ali i ulagati u poljoprivredu, obrazovanje i zdravstvo.

2. Дали некогаш сте слушале за терминот родово одговорно буџетирање?

10. Според Вас, дали општината доволно го поддржува зајакнувањето на жените?

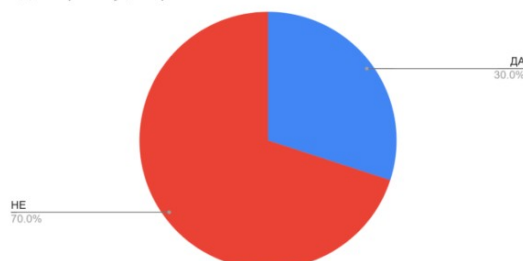
OPŠTINA DEMIR KAPIJA (Vardarski planski region), SJEVERNA MAKEDONIJA

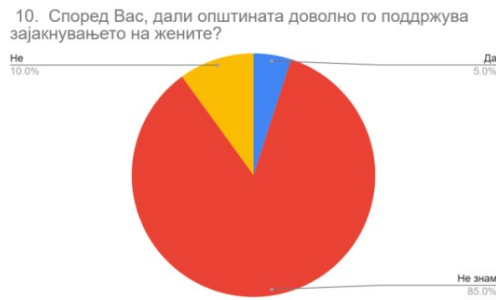
-ukupno 3.777 stanovnika (1.949 muškaraca, 1.828 žena), većinsko makedonsko, ali i albansko, tursko, romsko, vlaško, srpsko i drugo stanovništvo. Budžet za 2024. godinu – 3.148.995 eura

Opština se relativno samostalno nosila sa kovid krizom, sa izmenama plana javnih nabavki, subvencijama JKP, ima dovoljno sredstava, projekata, prekograničnih, IPA, iako je siromašna, ima potencijal za turizam, prirodne resurse, useljavanje stranaca, biznis, ali nema interesa za sednice, po prvi put se raspisao poziv za OCD za program za rodnu ravnopravnost, nedostaje regulativa, finansiranje, da bi postalo turistička destinacija sa više mladih ljudi. Za OCD nedostaju transparentnost, javne debate, edukaciju o načinima učešća, posebno u lokalnim zajednicama, ljudskim resursima, porodičnim doktorima i ginekolozima. Vizija je da se Demir Kapija promoviše kao turistička destinacija i pobratimljuje sa drugim gradovima u regionu i Evropi, a da lokalna samouprava bude osjetljiva na različite rodne potrebe.

Prema rezultatima ankete sprovedene u Demir Kapiji, od 20 ispitanika iz grada, 55% nije ili uopšte nije zadovoljno, a 45% je zadovoljno mogućnostima koje imaju u opštini da vode život kakav žele. Smatraju da žene u Demir Kapiji imaju 50% lošije, 25% mnogo gore, a 25% manje jednake mogućnosti u odnosu na žene u drugim opštinama. Za 60% krize kroz koje prolaze podjednako su pogodile sve građane, a ostale najviše starije, nezaposlene i osobe sa invaliditetom. Tri najveća problema za žene u Demir Kapiji su nezaposlenost, loš pristup uslugama (zdravstvo, banka, igraonica, obrazovanje, društveni život). Samo jedan od dvadeset ispitanika zna šta je opštinski budžet, a 5% je imalo priliku da učestvuje u raspravama o opštinskom budžetu. Čak 65% ne zna da li opština finansira dovoljno programa za najugroženije grupe građana, 30% smatra da nisu dovoljni, posebno za socijalno ugrožene, nezaposlene i osobe sa posebnim potrebama. 55% ispitanika smatra da lokalna udruženja imaju uticaj na lokalne opštinske politike. 55% smatra da OCD zastupaju interese svojih ciljnih grupa, 30% svih građana, dok 15% smatra da zastupaju svoje. Samo 30% je čulo za termin rodno odgovorno budžetiranje. Kada bi imali priliku da utiču na politike, najviše bi se zalagali za mlade, socijalne slučajeve, ugrožene, da poboljšaju živote ovih grupa. Čak 85% ne zna da li opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena, 10% smatra da je to nedovoljno, a 5% dovoljno. U kriznim situacijama, dobra informisanost građana, blagovremeno izdvajanje budžetskih sredstava i dobro upravljanje od strane opštinskog rukovodstva su od ključne važnosti. Krize posebno pogađaju žene jer ih niko ne pita šta da rade u takvim situacijama, one tradicionalno brinu o starima, bolesnima i djeci i češće ostaju bez posla, ne osećaju se sigurno i ne vide se njihove specifične potrebe. Smatraju da Demir Kapiji najviše nedostaje posao, viši životni standard, informisanost, kultura, bolje organizovana zdravstvena zaštita i javni prevoz, briga o životnoj sredini, osećaj zajedništva, učešće u donošenju odluka, podsticaji za poduzetništvo, poljoprivreda. Da bi se postigao imidž idealnog mesta za život, potrebno je finansirati programe zapošljavanja i prekvalifikacije, više investicija, inovacija, podržati male poduzetnike, ulagati u zdravstvo i zaštitu prirode.

2. Дали некогаш сте слушнале за терминот родово одговорно буџетирање?

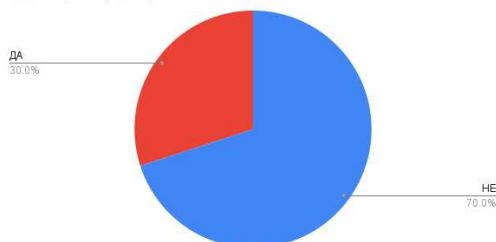
OPŠTINA DOJRAN (Jugoistočni planski region), SJEVERNA MAKEDONIJA

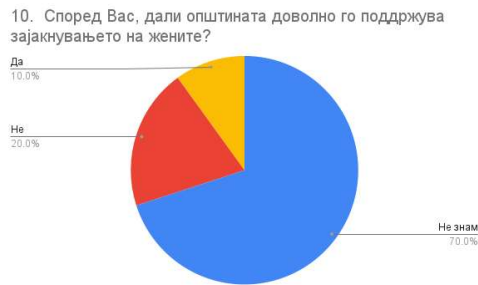
-ukupno 3.084 stanovnika (1.569 muškaraca, 1.515 žena), većinsko makedonsko, ali i albansko, tursko, romsko, srpsko, vlaško, bošnjačko i ostalo stanovništvo. Budžet za 2024. godinu - 6.805.285 eura

Opština se bavi krizama preko štaba za zaštitu i spasavanje i komisije za katastrofe, sa zahtevima za odštetu. Potencijal za razvoj turizma otežan je usvajanjem urbanističkog plana kako ne bi odvrćao investitore, postoji interes za preseljenje, ali glavni problem je infrastruktura (sekundarna kanalizacija, rekonstrukcija prečišćaća), postoji potencijal za socijalno poduzetništvo sa centrima za stara lica. Saradnju sa OCD treba unaprijediti, nedostaju ekološka udruženja, nema turističkog udruženja, savjet mladih nije aktivan, postoji potreba za unapređenjem edukacije, a u Star Dojranu nema opće ambulante. Da bi se situacija poboljšala, potrebno je sluha na centralnom nivou, finansijama i organizaciji. Za OCD koje se suočavaju sa krizama (zdravstvo, energetika) postoji pomoć od opštine, ali postoji potreba za uslugama, kao što je hitna pomoć (najbliža je Đevđelija). Postoji potencijal za odmarališta za penzionere, koji su najugroženiji i potrebna im je posebna budžetska stavka za podršku, motivaciju mladih, veće učešće žena, nacionalno finansiranje OCD u malim opštinama, kao i nacionalno finansiranje u krizama.

Prema rezultatima ankete sprovedene u Dojranu, od 20 ispitanika (15 iz grada, 5 iz sela), 50% nije ili uopšte nije zadovoljno, a 50% je zadovoljno mogućnostima u opštini da vode život kakav žele. Smatraju da žene u Dojranu imaju lošije -55% ili mnogo lošije mogućnosti -5% u odnosu na žene u drugim opštinama, a 35% ispitanika smatra da žene u Dojranu imaju iste i 5% bolje mogućnosti od žena u drugim opštinama. Njih 60% smatra da su krize kroz koje prolaze podjednako pogodile sve građane, 20% starije, ali i mlade i siromašne. Tri najveća problema žena u Dojranu su nezaposlenost, pristup zdravstvenim uslugama (ginekolog) i nemogućnost napredovanja. 20% ispitanika zna šta je opštinski budžet, a 40% je imalo priliku da učestvuje u raspravama o budžetu. Čak 60% ne zna da li opština finansira dovoljno programa za najugroženije, 30% zna, a 10% ne zna dovoljno za socijalno ugrožene grupe. Čak 80% ispitanika ne vjeruje da lokalna udruženja imaju utjecaj na lokalne općinske politike. 35% smatra da OCD zastupaju interese svojih ciljnih grupa, 30% svih građana, 25% sopstvene, 5% vladine interese. Samo 30% je čulo za termin rodno odgovorno budžetiranje. Kada bi imali priliku da utiču na politike, najviše bi se zalagali za socijalno ugrožene, ali i za mlade, da spreče iseljavanje i unaprede ekonomski rast i razvoj. Čak 70% ne zna da li opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena, 20% misli da ne zna, a 10% zna. U kriznim situacijama ključno je dobro informisati građane, imati plan reagovanja u vanrednim situacijama, dobro koordinirati službe, blagovremeno dodijeliti budžetska sredstva, dobro upravljati opštinskim upravljanjem, pozvati građane na solidarnost i tražiti pomoć na nacionalnom nivou ili od drugih opština. Krize posebno pogađaju žene jer ih niko ne pita šta da rade u ovakvim situacijama, one tradicionalno brinu o starima, bolesnima i deci i češće ostaju bez posla i osećaju se manje bezbedno. Dojranu, kažu, najviše nedostaje posao, kulturni programi, bolje organizovana zdravstvena zaštita i javni prevoz, viši životni standard i obrazovanje, te briga o životnoj sredini. Da bi stekla imidž idealnog mjesta za život, opština treba dobro osmisliti plan razvoja i implementirati ga, privući investicije, finansirati programe prekvalifikacije i zapošljavanja, ulagati u obrazovanje, kulturu, zdravstvo i poljoprivredu.

2. Дали некогаш сте слушале за терминот родово одговорно буџетирање?

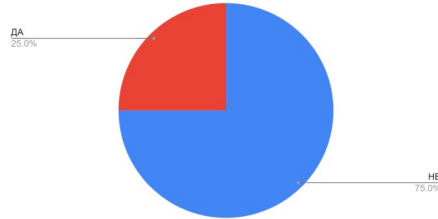
OPŠTINA JEGUNOVCE (Pološki planski region) SJEVERNA MAKEDONIJA

-ukupno 8.895 stanovnika (4.503 muškarca, 4.392 žene), većinsko makedonsko, ali i albansko, romsko, srpsko i ostalo stanovništvo. Budžet za 2024. godinu - 3.375.150 eura

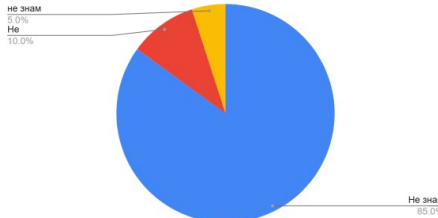
Opština se suočava sa finansijskim izazovima u suočavanju sa krizama, kao što je energetska kriza koja pogađa institucije u njenoj nadležnosti, ili zdravstvena zaštita kada građani nemaju pristup zdravstvenoj zaštiti, a glavni problem je nefunkcionalna decentralizacija i politička opstrukcija. Propadanje industrije, stočarstva i poljoprivrede kao sekundarne grane čine seoski život neprivlačnim. Finansije, propisi, ljudski kapaciteti i međuopštinska saradnja i učešće građana su potrebni da bi se opština razvila u skladu sa njihovim potrebama. Postoji potreba za vatrogasnom jedinicom, ambulantom i timom, nezavisnim javnim preduzećima, većim angažmanom organizacija civilnog društva i posebnim budžetom za rodnu ravnopravnost. Za OCD, koordinacija i prilagođavanje su ključni kada se suočavaju s krizama (zdravlje, klima), učešće građana je nezadovoljavajuće, a finansiranje OCD je slabo. Potrebna je strategija ruralnog razvoja, posebno turizma (kulturnog, vjerskog), infrastrukture, finansija, sa poduzetništvom za žene, turističkim proizvodima i uslugama.

Prema rezultatima ankete sprovedene u Jegunovcu, od 20 ispitanika iz ruralnog područja, 85% nije zadovoljno, a 15% je zadovoljno mogućnostima koje imaju u opštini da vode život kakav žele. Prema 85% ispitanika, žene u Jegunovcu imaju lošije mogućnosti od žena u drugim opštinama, a prema 15% imaju jednake mogućnosti. Njih 65% smatra da su krize kroz koje prolaze podjednako pogodile sve građane, a 35% i nezaposlene, siromašne, starije, žene i mlade. Tri najveća problema za žene u Jegunovcu su nezaposlenost, zdravstvene usluge i isključenost. Samo jedan od dvadeset ispitanika zna šta je opštinski budžet, a dvoje su imali priliku da učestvuju u raspravama o opštinskom budžetu. 30% smatra da opština ne finansira dovoljno programa za najugroženije grupe građana (samohrani roditelji, siromašni, nezaposleni, marginalizovani), a 60% nije sigurno. Čak 60% ispitanika ne veruje da lokalna udruženja imaju uticaj na lokalne opštinske politike. Prema 60% OCD zastupaju interese svojih ciljnih grupa, 20% svoje, a 20% misli na sve građane. Čak 75% nije čulo za termin rodno odgovorno budžetiranje. Da imaju priliku da utiču na politike, najviše bi se zalagali za mlade, žene, socijalne slučajeve, osobe sa invaliditetom, da poboljšaju svoje živote, finansijsku situaciju i budućnost. Čak 90% ne zna da li opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena, 10% veruje da ne. U kriznim situacijama ključno je dobro informirati građane, dobro koordinirati službe, dobro upravljati rukovodstvom općine, pozvati građane na solidarnost, imati plan reagovanja u vanrednim situacijama (požari, poplave, grad, suša, zemljotres, epidemije, ekonomska kriza, sigurnosna kriza, izbjeglička kriza...), raspodijeliti sva raspoloživa sredstva iz budžeta i vremensko angažirati sva raspoloživa sredstva od ljudskih resursa. Krize posebno pogađaju žene jer ih niko ne pita šta da rade u takvim situacijama, ne vide se njihove specifične potrebe, tradicionalno brinu o starima, bolesnima i djeci, rade na prvim linijama odbrane i češće ostaju bez posla i osjećaju se manje sigurno. Smatraju da Jegunovcu najviše nedostaje posao, kulturni programi, bolje organizovana zdravstvena zaštita i javni prevoz, viši životni standard i obrazovanje, briga o životnoj sredini i učešće u donošenju odluka. Da bi stekla imidž idealnog mjesta za život, opština treba da osluškuje šta građani govore, privući nove investicije, finansira programe prekvalifikacije i zapošljavanja, ali i ulaže u obrazovanje, kulturu, zdravstvo, poljoprivredu, razvoj sela, podršku malim poduzetnicima i neguje suživot.

2. Дали некогаш сте слушале за терминот родово одговорно буџетирање?

10. Според Вас, дали општината доволно го поддржува зајакнувањето на жените?

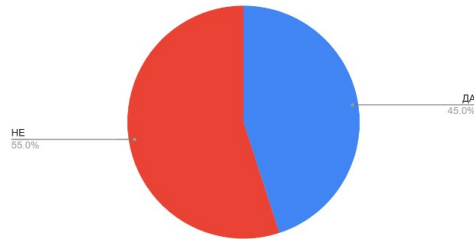
ОПШТИНА KRATOVO (Sjeveroistočni planski region), SJEVERNA MAKEDONIJA

-ukupno 7.545 stanovnika (3.901 muškarac, 3.644 žene), većinsko makedonsko, ali i albansko, romsko, srpsko, vlaško i ostalo stanovništvo. Budžet za 2024. godinu – 4.112.384 eura

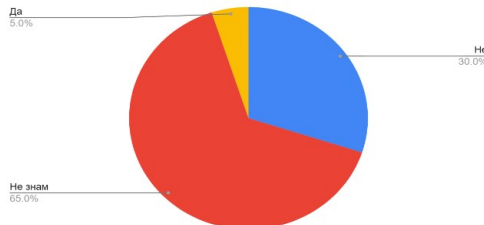
Opština još uvijek osjeća ekonomsku krizu koja najviše pogađa žene, najviše u tekstilnoj industriji, dok muškarci odlaze u inostranstvo, ali problem su evidencije i podaci razdvojeni po spolu. Za najugroženije, posebno u vremenima krize, kao što su socijalni slučajevi, poljoprivrednici i žene, izdvajaju se nedovoljna sredstva. Potrebna je veća saradnja sa OCD i povećan interes građana za učešće u raspravama o budžetu. Postoji potreba za staračkim domom, lokalnim medijem, ekološkim inspektorom i većom transparentnošću u radu organizacija civilnog društva. Za OCD, konsultacije i prilagođavanja su od ključne važnosti kada se suočavaju sa krizama, kao što je energetska kriza, koja u siromašnoj opštini prvo pogađa najugroženije, ruralne i starije. Rodno odgovorno budžetiranje nije vidljivo, učešće građanki je nezadovoljavajuće, a finansiranje OCD je slabo. Podizanje svijesti je potrebno, au krizi, mapiranje ugroženih, aktiviranje volonterizma, sa vizijom dobro vođene općine sa pravilnim korištenjem potencijala, turističkog i kulturnog centra.

Prema rezultatima ankete sprovedene u Kratovu, od 20 ispitanika iz urbanog područja, 60% nije zadovoljno, a 40% uopšte nije zadovoljno mogućnostima koje imaju u opštini da vode život kakav žele. Smatraju da žene u Kratovu imaju lošije -70% ili mnogo lošije mogućnosti -10% u odnosu na žene u drugim opštinama, samo 20% ispitanika smatra da žene u Kratovu imaju iste mogućnosti kao žene u drugim opštinama. Gotovo 90 posto njih smatra da su krize kroz koje prolaze podjednako pogodile sve građane, a 10 posto i mlade. Tri najveća problema žena u Kratovu su nezaposlenost, nedostatak informacija i nejednako vrednovanje rada u odnosu na muškarce. Niko od dvadesetak ispitanika ne zna šta je opštinski budžet, a dvojica su imala priliku da učestvuju u raspravama o opštinskom budžetu. Čak 40% smatra da opština ne finansira dovoljno programa za najugroženije grupe građana (osobe sa invaliditetom, penzionere, samohrane roditelje, nezaposlene, mlade), a ostali nisu sigurni. Svi osim jednog od ispitanika ne vjeruju da lokalna udruženja imaju utjecaj na lokalne općinske politike. Najveći broj, njih 13 od 20, smatra da OCD zastupaju interese svojih ciljnih grupa, a ostali svoje, interese svih građana ili vlasti. Gotovo polovina je čula za termin rodno odgovorno budžetiranje. Kada bi imali priliku da utičemo na politike, najviše bi se zalagali za mlade ljude, osobe sa invaliditetom i socijalne slučajeve, da spreče emigraciju, poboljšaju finansijsku stabilnost i poboljšaju uslove za normalan život. Čak 65% ne zna da li opština dovoljno podržava osnaživanje žena, 30% misli da ne zna, a 5% zna. U kriznim situacijama ključno je dobro informisati građane, imati plan reagovanja u vanrednim situacijama, dobro koordinirati službe, blagovremeno izdvajati sredstva iz budžeta, dobro upravljati opštinskim upravljanjem, angažovati sve raspoložive resurse i tražiti pomoć na nacionalnom nivou ili od drugih opština. Krize posebno pogađaju žene jer ih niko ne pita šta da rade u ovakvim situacijama, one tradicionalno brinu o starima, bolesnima i deci i češće ostaju bez posla i osećaju se manje bezbedno. Smatraju da Kratovu najviše nedostaju poslovi, kulturni programi, bolje organizirana zdravstvena zaštita, viši životni standard i obrazovanje, uključujući cjeloživotno učenje. Da bi postigla imidž idealnog mjesta za život, opština treba dobro osmisлити plan razvoja i implementirati ga, privući nove investicije, finansirati programe prekvalifikacije i zapošljavanja, ali i ulagati u obrazovanje, kulturu i zdravlje.

2. Дали некогаш сте слушале за терминот родово одговорно буџетирање?

10. Според Вас, дали општината доволно го поддржува зајакнувањето на жените?

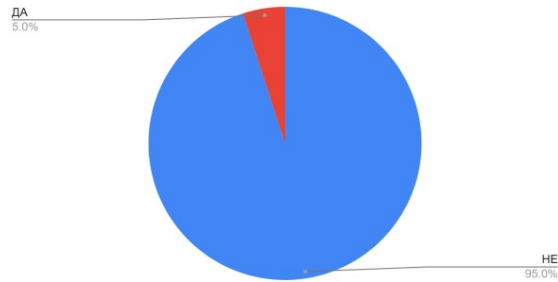
OPŠTINA RESEN (Pelagonijski planski region), SJEVERNA MAKEDONIJA

-ukupno 14.373 stanovnika (7.190 muškaraca, 7.183 žena), većinsko makedonsko, ali i albansko, tursko, romsko, vlaško, srpsko, bošnjačko i drugo stanovništvo. Budžet za 2024. godinu 7.625.895 eura

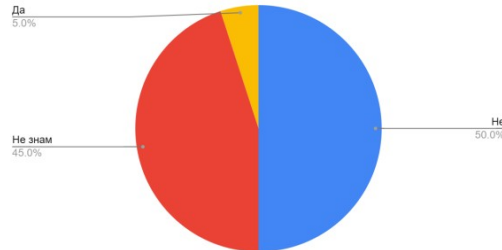
Opština je imala generalnu podršku tokom kriza kao što su Covid i energetika, a sredstva se iz budžeta izdvajaju za hitnu pomoć, požare, nezaposlene, socijalne slučajeve, djecu sa smetnjama u razvoju i stare (mjere). Izazovi uključuju nezaposlenost, infrastrukturu (kanalizacija, pristup vodi, postrojenja za prečišćavanje), opremu za vatrogasce, potencijal za razvoj ruralnog turizma, nedostatak obuke i više OCD. Posljedice krize su, kako navode iz OCD, nedostatak preventivne medicine, povećanje nezaposlenosti zbog zatvaranja malih preduzeća, a opština, iako siromašna, ima turistički potencijal (zdravstveni, vjerski, kulturni), ali nema strategiju. Ne postoje prava za žene poljoprivrednike, postoji nedostatak aktivizma, povećano učešće žena i OCD u donošenju odluka i ekonomske slobode za žene.

Prema rezultatima ankete sprovedene u Resenu, od 20 ispitanika (16 iz grada, 4 iz sela), 35% je zadovoljno, a 75% nije ili uopšte nije zadovoljno mogućnostima koje imaju u opštini da vode život kakav žele. Smatraju da žene u Resenu imaju jednake – 55%, 5% - bolje, 35% - lošije i 15% - mnogo lošije mogućnosti u odnosu na žene u drugim opštinama. Za 65% krize kroz koje prolaze podjednako su pogodile sve građane, a ostale najviše starije, siromašne, nezaposlene i žene. Tri najveća problema za žene u Resenu su nezaposlenost, stereotipi i zdravstvene usluge. Samo jedan od dvadeset ispitanika zna šta je opštinski budžet, a troje je imalo priliku da učestvuje u raspravama o opštinskom budžetu. Čak 50% smatra da opština ne finansira dovoljno programa za najugroženije grupe građana (socijalno ugrožene, poljoprivrednike, starije, mlade), a ostali nisu sigurni, dok 10% smatra da su dovoljni. 85% ispitanika ne veruje da lokalna udruženja imaju uticaj na lokalne opštinske politike. Polovina smatra da OCD zastupaju interese svojih ciljnih grupa, 45% svih građana, dok 10% smatra da zastupaju svoje. Samo 5% je čulo za termin rodno odgovorno budžetiranje. Da imaju priliku da utiču na politike, zalagali bi se najviše za mlade ljude, ali i za poljoprivrednike, žene, nezaposlene, socijalne slučajeve, da spreče migracije, da ima strategije razvoja, zapošljavanje, napredak. 45% ne zna da li opština u dovoljnoj meri podržava osnaživanje žena, 50% smatra da je to nedovoljno, a 5% dovoljno. U kriznim situacijama ključna je dobra informisanost građana, dobra koordinacija službi i plan reagovanja u vanrednim situacijama (požari, poplave, grad, suša, zemljotres, epidemije, ekonomska kriza, bezbednosna kriza, izbeglička kriza...). Krize posebno pogađaju žene jer ih niko ne pita šta da rade u takvim situacijama, one tradicionalno brinu o starima, bolesnima i djeci i češće ostaju bez posla, a njihove specifične potrebe se ne vide. Smatraju da Resenu najviše nedostaje posao, viši životni standard, bolje organizovana zdravstvena zaštita i javni prevoz, briga o životnoj sredini i podsticaji za razvoj poljoprivrede. Za postizanje imidža idealnog mjesta za život potrebno je privući nove investicije, podržati male poduzetnike, inovacije i prekvalifikacije.

2. Дали некогаш сте слушале за терминот родово одговорно буџетирање?

10. Според Вас, дали општината доволно го поддржува зајакнувањето на жените?

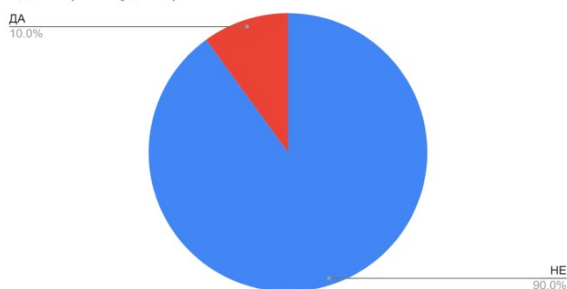
ОПШТИНА ЧУЧЕР – SANDEVO (Skopski planski region), SJEVERNA MAKEDONIJA

-ukupno 9.200 stanovnika (4.731 muškarac, 4.469 žena), većinsko makedonsko, ali i albansko, tursko, romsko, srpsko, vlaško, bošnjačko i drugo stanovništvo. Budžet za 2024. godinu – 4.578.618 eura

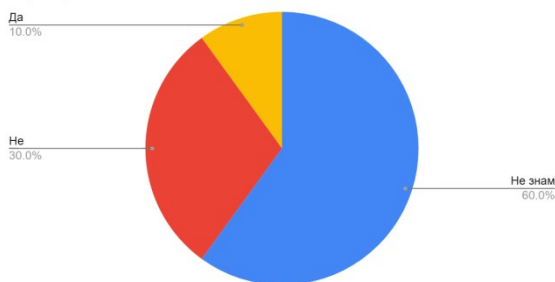
Općina se s krizama poput Covida nosi sa pomoći u liječenju kroz prenamjenu i sa zahtjevima za nadoknadu i pomoć na nacionalnom nivou. Potencijal za razvoj turizma je poboljšan poboljšanom infrastrukturom, kulturnim aktivnostima, ima potencijala za socijalno preduzetništvo, ali nema hrabrosti među ženama, nema rodno budžetiranja, radi se na novom načinu informisanja građana putem aplikacije. Potrebno je unaprijediti saradnju sa OCD, nedostaju finansije i ljudski resursi, urbanistički plan za idealan imidž opštine. Kako navode OCD, u krizama ima volonterizma, a štab funkcioniše. Postoji potencijal za seoski turizam, sport i rekreaciju, a prioritet je vodosnabdijevanje i čišćenje otpada sa divljih deponija i rješavanje nelegalne sječe, kao i infrastruktura.

Prema rezultatima ankete sprovedene u Čučer-Sandevu, od 20 ispitanika iz ruralnog područja, 55% nije zadovoljno, a 45% je zadovoljno mogućnostima koje imaju u opštini da vode život kakav žele. Prema 45% ispitanika, žene u Čučer-Sandevu imaju iste mogućnosti kao i žene u drugim opštinama, 50% kaže da imaju lošije, a 5% da imaju mnogo bolje mogućnosti. Njih 65% smatra da su krize kroz koje prolaze podjednako pogodile sve građane, a 35% i nezaposlene, siromašne, stare i mlade. Tri najveća problema za žene u Čučer-Sandevu su nezaposlenost, zdravstvene usluge, stereotipi i nedovoljni uslovi za napredak. Samo dvoje od dvadeset ispitanika zna šta je opštinski budžet, a četiri su imala priliku da učestvuju u raspravama o opštinskom budžetu. 35% smatra da opština ne finansira dovoljno programa za najugroženije grupe građana (osobe sa invaliditetom, penzionere, poljoprivrednike, nezaposlene, mlade), a 40% nije sigurno. Čak 75% ispitanika ne vjeruje da lokalna udruženja imaju utjecaj na lokalne općinske politike. Prema 40%, OCD zastupaju interese svojih ciljnih grupa, 20% svoje, 35% misli na sve građane, a 5% vladine interese. Čak 90% nije čulo za termin rodno odgovorno budžetiranje. Da imaju priliku da utiču na politike, najviše bi se zalagali za mlade, starije, poljoprivrednike, socijalne slučajeve, za više mogućnosti za zapošljavanje i budućnost i prosperitet na selu. Čak 60% ne zna da li opština dovoljno podržava osnaživanje žena, 30% misli da ne zna, a 10% zna. U kriznim situacijama ključno je dobro informisati građane, imati plan reagovanja u vanrednim situacijama, dobro koordinirati službe, blagovremeno izdvajati sredstva iz budžeta, dobro upravljati opštinskim upravljanjem, angažovati sve raspoložive resurse i tražiti pomoć na nacionalnom nivou ili od drugih opština. Krize posebno pogađaju žene jer ih niko ne pita šta da rade u takvim situacijama, one tradicionalno brinu o starima, bolesnima i djeci, rade na prvim linijama odbrane i češće ostaju bez posla i osjećaju se manje sigurno. Smatraju da Čučer-Sandevu najviše nedostaje posao, kulturni programi, bolje organizovana zdravstvena zaštita i javni prevoz, viši životni standard i obrazovanje, te briga o životnoj sredini. Da bi postigla imidž idealnog mjesta za život, opština treba dobro osmisliti plan razvoja i implementirati ga, privući nove investicije, finansirati programe prekvalifikacije i zapošljavanja, ali i ulagati u obrazovanje, kulturu, zdravstvo, poljoprivredu, razvoj sela i podršku malim poduzetnicima.

2. Дали некогаш сте слушале за терминот родово одговорно буџетирање?

10. Според Вас, дали општината доволно го поддржува зајакнувањето на жените?

ZAKLJUČCI

Zaključak svih opština ukazuje na nekoliko zajedničkih problema i izazova u procesu rodno odgovornog budžetiranja: nedovoljno učešće u lokalnim samoupravama, ugroženost žena i nedostatak podrške ranjivim grupama, a u većini opština nedostatak socijalnih i ekonomskih mogućnosti, kao i programa za osnaživanje i podršku žena iz osetljivih grupa i nedostatak rodne svesti. Nedostatak infrastrukture i socijalnih usluga, što dodatno pogoršava položaj žena i ranjivih grupa. Problemi sa kriznim situacijama u kojima su žene osobito pogođene i koordinacija lokalnih uprava, kao i uvrštavanje rodnihi aspekta i promovisanje rodne ravnopravnosti, usporavaju sprovođenje rodne politike. Sve u svemu, zaključci naglašavaju potrebu za inkluzivnim i rodno odgovornim budžetskim politikama, uz veću svijest, učešće žena i OCD, kao i socijalne investicije koje će poboljšati položaj žena i ranjivih grupa u ovim opštinama.

PREPORUKE

Za unapređenje ROBa u **opštini Vinica** potrebno je povećati učešće žena u procesima donošenja odluka, poboljšati transparentnost i informisanost o budžetskim procesima, te obezbijediti finansijska sredstva za podršku najugroženijim grupama. Poboljšanje infrastrukture i socijalnih usluga, kao i kreiranje rodno osjetljivih strategija za upravljanje krizama, doprinijet će boljoj inkluziji i većem kvalitetu života svih građana, posebno žena u ruralnim područjima.

Opština Debar ima značajne izazove u oblastima kao što su ekonomska i socijalna podrška ženama, kao i u implementaciji rodno odgovornih budžetskih praksi. Da bi se poboljšalo rodno odgovorno budžetiranje, potrebno je povećati učešće žena u donošenju odluka, unaprediti svijest o budžetskim procesima i razviti specifične programe podrške ženama, posebno u ruralnim područjima. Podrška ekonomskom razvoju, socijalnoj integraciji i poboljšanoj zdravstvenoj infrastrukturi ključni su za stvaranje jednakih mogućnosti za sve građane opštine.

Opština Demir Kapija ima potencijal da postane inkluzivnije i rodno osjetljivo mesto, ali to zahtijeva sistematsko ulaganje u obrazovanje, transparentnost i razvoj politika koje će uzeti u obzir specifične potrebe žena i drugih ranjivih grupa. Ključne oblasti za poboljšanje uključuju ekonomsko osnaživanje žena, poboljšanje zdravstvene i socijalne infrastrukture i povećanje njihovog učešća u procesima donošenja odluka kroz aktivnije učešće u budžetskim konsultacijama i javnim raspravama.

Ciljem postizanja boljih rezultata u ROBu, **Opština Dojran** treba uključiti žene i OCD u sve faze budžetiranja, povećati finansijsku participaciju svih dionika, te se fokusirati na specifičnosti potreba žena, posebno u kontekstu socijalnih usluga, zdravstva i obrazovanja.

Za postizanje ROBa u **opštini Jegunovce**, treba povećati učešće žena i OCD u donošenju odluka, poboljšati zdravstvene i socijalne usluge za žene i druge ranjive grupe, i uložiti u infrastrukturu koja će podržati njihovu ekonomsku i socijalnu sigurnost. Poseban akcenat treba staviti na razvoj ruralnog turizma i preduzetništva za žene, za nove ekonomske mogućnosti i podsticaj održivog razvoja opštine.

U cilju postizanja ROBa u **opštini Kratovo**, potrebno je povećati učešće žena i OCD u donošenju odluka, ulagati u ekonomske i socijalne programe koji će podržati žene i druge ugrožene grupe, kao i razviti infrastrukturu koja će omogućiti poboljšanje kvaliteta života, posebno u kriznim vremenima. Postoji potreba da se rodna perspektiva integriše u sve aspekte opštinskog planiranja i budžetiranja.

Za unapređenje ROBa u **opštini Resen** važno je stvoriti mehanizme za veće učešće žena i OCD u procesima donošenja odluka i budžetiranja, razviti strategije ekonomskog razvoja sa fokusom na žene i ruralna područja, te osigurati saradnju sa OCD u cilju povećanja podrške ranjivim grupama. Neophodno je poboljšati svijest građana o rodno odgovornom budžetiranju i aktivirati resurse za podršku ženama, posebno u ruralnim područjima.

Za unapređenje ROBa u **opštini Čučer-Sandevo**, potrebno je povećati svest o budžetskim procesima i uvesti rodno osjetljive politike koje će uzeti u obzir specifične potrebe žena i osjetljivih grupa. Neophodno je stimulisati aktivno učešće žena u lokalnoj samoupravi i ulagati u programe koji će omogućiti ekonomski razvoj, zdravstvenu i socijalnu zaštitu žena, posebno u ruralnim područjima.

GENERALNI ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Sve projektom obuhvaćene opštine se suočavaju sa veoma sličnim problemima: Nedovoljna informisanost građana i manjak povjerenja u vlasti, nedovoljno učešće građana u procesima donošenja odluka, kroz javne rasprave i transparentnost u trošenju budžeta, nedovoljna podrška ženama i mladima, nedovoljno razvijeni mehanizmi za rodnu ravnopravnost, nedostatak podrške ranjivim grupama, a u većini opština nedostatak socijalnih i ekonomskih mogućnosti, kao i programa za osnaživanje i podršku žena iz osjetljivih grupa, te uopšte nedostatak rodne svijesti. Slijedeći problemi se odnose na nedostatak infrastrukture, zdravstvene infrastrukture i socijalnih usluga, što dodatno pogoršava položaj žena i ranjivih grupa, nezaposlenost, povećano siromaštvo, neravnopravnost i ekonomska nejednakost. U kriznim situacijama su žene i stariji ljudi naročito ugroženi. Svi ovi problemi se negativno odražavaju na procese koji doprinose odgovornosti vlasti i rodnoosjetljivih odgovora lokalnih vlasti na krize, te na proces rodno odgovornog budžetiranja.

PREPORUKE

- Potrebno je povećati učešće žena i građana uopšte u procesima donošenja odluka, poboljšati transparentnost i informisanost o budžetskim procesima, te obezbijediti finansijska sredstva za podršku najugroženijim grupama.
- Potrebno je raditi na poboljšanju infrastrukture, zdravstvene infrastrukture i socijalnih usluga, kao i kreiranju rodno osjetljivih strategija za upravljanje krizama.
- Potrebno je unaprediti svijest o budžetskim procesima i razviti specifične programe podrške ženama, posebno za ekonomsko osnaženje žena u ruralnim područjima.

- Potrebno je sistematsko ulaganje u obrazovanje, transparentnost i razvoj politika koje će uzeti u obzir specifične potrebe žena i drugih ranjivih grupa.
- Potrebno je rodnu perspektivu integrirati u sve aspekte opštinskog planiranja i budžetiranja.
- Potrebno je uvesti rodno odgovorne kriterije za izdvajanja iz budžeta i dalje raditi na senzibilizaciji budžeta svake opštine. Potrebna je sveobuhvatna informativno edukativna kampanja o pojmu i značaju rodno odgovornog budžetiranja
- Potreban je transparentniji rad opštinske uprave (oglašavanje javnih rasprava i drugih mehanizama učešća građana)
- Potrebno je planirati sredstva za transparentan i adekvatan odgovor lokalne uprave na krize.
- Potrebno je raditi na partnerstvima između opština i OCDova koje djeluju u njima, u cilju efikasnijeg i efektivnijeg rješavanja problema građana i građanki.
- Potrebno je raditi na donošenju ili izmjenama lokalnih politika u skladu sa potrebama žena i muškaraca u lokalnoj zajednici
- Potrebno je više raditi na zastupanju interesa marginalizovanih grupa (mladi, žene, stari, osobe sa invaliditetom, nezaposleni, socijalno ugroženi).
- Potrebno je voditi kampanje za uspostavljanje i (ili) efikasniji i transparentniji rad ustanova kao što su zdravstvene ustanove, centri za socijalni rad, kao i biro i za zapošljavanja

